

ВІД ІОАНА

СВЯТА ЄВАНГЕЛІЯ

Пришестя Христа

1 Споконвіку було Слово, і Слово було з Богом, і Слово було — Бог. **2** Слово було з Богом споконвіку. **3** Все було створене через Нього. І ніщо не було створене без Нього. **4** В Ньому було життя, і воно було світлом для людей. **5** Світло сяє в пітьмі, й темінь не здолала світла.

6 І був чоловік, посланець Божий, на ймення Іоан¹. **7** Він прийшов свідчити про Світло², щоб через Нього всі змогли повірити. **8** Сам він не був Світлом, а прийшов, щоб свідчити про Світло, **9** про справжнє Світло, що приходить у світ і просвічує кожну людину. **10** Слово було в світі, і світ через Нього почався, та світ не впізнав Його. **11** Він прийшов у світ, що належав Йому, та Його власний народ не прийняв Його.

12 Але всім тим, хто прийняв Його й повірив у Нього, Він дав право стати дітьми Божими. **13** Вони не народжуються, як немовлята, за бажанням чи волею батьків їхніх. Вони народжуються від Бога. **14** І Слово стало Людиною й оселилося серед нас. Ми побачили Його Славу, Славу Єдиного Сина Отця Свого. Він був сповнений благодаті і правди. **15** Іоан свідчить про Нього, проголошуючи: «Це саме Той, про кого я казав: «Той, що йде за мною, Він більший за мене, бо Він був і до мене». **16-17** Від повноти Його правди й благодаті ми приймали одну благодать за іншою, бо Закон був нам даний через Мойсея, але благодать і правда прийшли через Христа. **18** Ніхто й ніколи не бачив Бога, лише Єдиний Син, який і є Богом, той, що найближчий до Отця, Той, що показав нам, який є Бог.

¹ І був ... на ймення Йдеться про Іоана Хрестителя.
² Він ... Світло Йдеться про Ісуса Христа.

Свідчення Іоана про Ісуса

19-20 Ось свідчення Іоана. Коли юдеї з Єрусалима послали священників і левитів³ запитати: «Хто ти?», Іоан признався щиро, не уникаючи відповіді: «Я не Христос».

21 «То хто ж ти такий? — спитали вони. — Ілля?» «Ні», — відповів він. «Може, пророк?» Він знову відповів: «Ні».

22 Тоді вони мовили до нього: «Скажи нам, хто ти, щоб ми могли розповісти тим, хто нас послав сюди. Що ти скажеш про себе?» **23** Іоан сказав словами пророка Ісаї:

«Я голос Того, що гукає в пустелі:
«Зробіть прямими стежки для
Господа».

Ісаїя 40:3

24 Цих людей, що розпитували Іоана, послали фарисеї⁴. **25** Тож вони знову запитали його: «Якщо ти не Христос, не Ілля, не пророк, то чому ти хрестиш людей?» **26-27** У відповідь він сказав: «Я хрещу людей водою, та серед вас є Той, Невідомий вам, Хто прийде після мене. Я ж не гідний навіть розв'язати реміньця Його сандалій».

28 Все це сталося у Вєфанії, по той бік ріки Йордан, де Іоан хрестив людей. **29** Наступного дня, побачивши, що до нього йде Ісус, Іоан промовив: «Он гляньте, це Ягня Боже, що забирає на себе гріх світу. **30** Це Він, про Кого я казав: «За мною йде Той, Хто перевищує мене. Він більший за мене, бо Він був і до мене. **31** Навіть я не знав Його, але я прийшов хрестити людей водою, щоб Він став відомий народові Ізраїльському».

³ Левити — потомки Левія, юдейські релігійні служителі.

⁴ Фарисеї — члени юдейської секти, що позірно сповідували Мойсеїв Закон.

³²І ось іще що сказав Іоан: «Я бачив Духа, що сходить до Нього з неба в подобі голуба і залишався на Ньому. ³³Навіть я не знав Його, але Той, Хто послав мене хрестити людей водою, сказав мені: «Ти побачиш Духа, що зійде і залишиться з Чоловіком. Він і є Той, Хто хреститиме Духом Святим». ³⁴Я це бачив і свідчу, що Він і є Син Божий».

Перші Ісусові учні

³⁵Наступного дня Іоан знову був там з двома своїми учнями. ³⁶Побачивши Ісуса, що проходив повз них, він сказав: «Погляньте, ось Ягня Боже.» ³⁷Двоє його учнів почули це й пішли за Ісусом. ³⁸Ісус повернувся і, побачивши, що вони йдуть за Ним, запитав: «Чого вам треба?» А ті відповіли: «Равві, (що означає «Вчитель»), де Ти живеш?» ³⁹«Ходімо, побачите», — відповів Ісус. Тож вони пішли й побачили, де Він живе, і залишилися в Нього аж до вечора. І було то близько четвертої години. ⁴⁰Андрієм звали одного з тих двох, що пішли за Ісусом, після того, як почули, що Іоан сказав. І був він братом Симона, якого ще звали Петром.

⁴¹Насамперед він знайшов свого брата Симона і сказав йому: «Ми знайшли Месію». (Це слово означає «Христос»). ⁴²Тоді Андрій привів Симона до Ісуса. Ісус подивився на нього і мовив: «Ти — Симон, син Йони, зватимешся Кифою»¹.

⁴³Наступного дня Ісус вирішив іти до Галилеї. Зустрівши Пилипа, Ісус звернувся до нього: «Йди за Мною». ⁴⁴Пилип був із Вефсаїди, міста, звідки родом і Андрій та Петро. ⁴⁵Коли Пилип зустрів Нафанаїла², то сказав йому: «Ми знайшли Того, про Кого Мойсей писав у Законі³ і про Кого писали пророки. Це Ісус із Назарета, Йосипів Син». ⁴⁶Нафанаїл запитав його: «Чи може щось добре прийти з Назарета?» А Пилип відповів: «Ходімо, сам переконаєшся».

⁴⁷Побачивши, що Нафанаїл іде до Нього, Ісус сказав: «Ось справжній ізраїльтянин,

що зовсім не має лукавства». ⁴⁸«Звідки Ти знаєш мене?» — спитав Нафанаїл. Ісус відповів: «Перш ніж тебе покликав Пилип, Я бачив тебе, коли ти сидів під фіговим деревом». ⁴⁹«Равві, Ти Син Божий, Цар Ізраїлю», — сказав Нафанаїл. Ісус же відповів йому на те: ⁵⁰«Ти повірив у Мене, бо Я сказав, що бачив тебе під фіговим деревом? Побачиш іще більші дива». ⁵¹І додав: «Істинно кажу тобі: побачиш, як небо розверзеться і ангели Господні підійматимуться та сходитимуться до Сина Людського».

Весілля в Кані

2За два дні по тому, в місті Кані, що в Галилеї, було весілля. Ісусова мати теж була там. ²Запросили на весілля й Ісуса з учнями. ³Коли вино було випите, мати сказала Ісусові: «Вина вже немає, бо гості все випили». ⁴Ісус відповів їй: «Дорога жінко, навіщо кажеш Мені про це? Мій час іще не настав». ⁵Тоді Його Мати сказала слугам: «Робіть усе, що Він звелить». ⁶У тому місці стояло шість кам'яних посудин для води, що люди використовували для юдейських обрядових обмивань⁴. І кожна з них вмщала по дві-три міри⁵ рідини. ⁷Ісус наказав слугам: «Наповніть ці посудини водою». І ті виконали, що Він звелів. ⁸Тоді Ісус знову звернувся до них: «А тепер зачерпніть трохи і віднесіть весільному старості». Слуги виконали й це. ⁹⁻¹⁰Староста покуштував ту воду (яка перетворилася на вино) і здивувався, бо не знав звідки вино взялося. А слуги, що подали йому келих, знали про це. Тоді староста покликав нареченого й мовив до нього: «Всі люди пригощають спочатку добрим вином, а коли гості сп'яніють, тоді ставлять на стіл гірше. Ти ж приховав від гостей добре вино аж до тепер».

¹¹Це було перше чудо, що здійснив Ісус. То сталося в Кані в Галилеї. Так Він виявив Свою велич і славу, і Його учні повірили в Нього.

¹**Кифа** це ім'я перекладається як "Петро", що означає "камін", "скеля".

²**Нафанаїл** Це ім'я зустрічається лише у Іоана (1:45–51; 21:2). (Див.: Матвій 10:3; Марк 3:18; Лука 6:14).

³**Закон Мойсеїв** п'ять книг пророка й боговидця Мойсея: Буття, Вихід, Левит, Числа, Повторення Закону.

⁴**обмивання** У юдеїв були особливі релігійні правила і звичай, зокрема, омиття рук перед вживанням їжі, перед молитвою у храмі та в інших випадках.

⁵**Міра** міра об'єму, що приблизно дорівнювала 39,5 літрів. Отже, ці кам'яні посудини вмщували від 80 до 120 літрів.

Ісус у храмі

¹²Після того Ісус разом зі Своєю матір'ю, братами та учнями попрямував до Капернаума. І там вони перебували кілька днів. ¹³Через те, що наближалася юдейська Пасха, Ісус рушив до Єрусалима.

¹⁴Прийшовши до храму, Ісус побачив там людей, що продавали худобу, овець та голубів. Він також побачив мінял, що сиділи за столами. ¹⁵Тоді, сплївши з мотузки батога, Він повиганяв усіх із храму геть, разом з вівцями та худобою. Поперевертавши столи мінял, Він порозкидав їхні гроші. ¹⁶До тих, що продавали голубів, Він мовив: «Заберіть усе це звідси й не перетворюйте дім Отця Мого на базар!»

¹⁷І згадали Його учні, що написано у Святому Письмі:

«Ревнощі до дому Твого з'їдають мене».
Псалми 68:10

¹⁸Юдеї запитали Ісуса: «Яке чудо здійсниш нам у доказ того, що маєш право робити це?» ¹⁹У відповідь Ісус мовив: «Зруйнують храм цей, і Я відбудую його знову за три дні».

²⁰І сказали юдеї: «Цей храм будували сорок шість років, а Ти збираєшся відбудувати його за три дні?» ²¹Та говорячи про храм, Ісус мав на увазі тіло Своє. ²²Після того, як Він воскрес із мертвих, Його учні згадали, що Він казав про це, і повірили і в Святе Письмо, і в слова Ісусові.

²³Коли Ісус був у Єрусалимі в дні Пасхи, багато хто повірив у Нього, бо побачили дива, здійснені Ним. ²⁴Та Ісус не довіряв їм, бо знав їх усіх. ²⁵Не потребував Він і нічиїх розповідей про людську природу, бо знав, що вони мають на серці.

Ісус і Никодим

ЗІ був там чоловік на ім'я Никодим. Він був фарисеєм і одним з юдейських вождів. ²Якось уночі прийшов він до Ісуса й каже: «Равві, ми знаємо, що Ти Вчитель, посланий Богом, бо ніхто не здатен на такі чудеса, як Ти, якщо його не підтримує Бог».

³І відповів тоді Ісус: «Істинно кажу, якщо хтось прагне побачити Царство Боже, він мусить народитися вдруге. Хто не народився знову, той не бачитиме Царства Божого».

⁴«Але якщо людина вже стара, як же може вона народитися знову? — запитав Никодим. — Адже ніхто не може повернутися в черво материнське і знову вийти з нього».

⁵«Істинно кажу, — відповів Ісус, — людина має знову народитися від води і Духа. Бо якщо ні, то не ввійти їй до Царства Божого. ⁶Все, народжене від людської плоті, — це плоть, а від Духа народжене — духовне. ⁷Не дивуйся з Моїх слів про те, що маєш знову народитися. ⁸Вітер дме туди, куди заманеться. Ти чуєш його завивання, та не знаєш, звідки дме вітер і куди. Так і з кожним народженим від Духа Святого».

⁹«Як же це може бути?» — запитав Никодим. ¹⁰Ісус на те сказав йому: «Ти — вчитель народу Ізраїльського і не знаєш цього? ¹¹Істинно кажу: ми говоримо про те, що знаємо і розповідаємо про те, що бачили, та ви, люди, не приймаєте свідчення нашого. ¹²Я розповідав вам про земні речі, та ви не вірите Мені. Як же ви повірите, коли говоритиму про Небесне? ¹³Ніхто не зійшов на Небо, крім Того, Хто зійшов звідти — Сина Людського».

¹⁴Мойсей підніс на жердині змію в пустелі¹. Так само буде і з Сином Людським — Він також мусить бути піднесений. ¹⁵І тоді всі, хто вірить у Нього, одержать вічне життя. ¹⁶Бо так сильно полюбив Бог цей світ, що віддав Свого Єдиного Сина заради того, щоб кожен, хто в Нього вірує, не був загублений, а здобув вічне життя.

¹⁷Не на осуд світу послав Бог свого Сина, а на те, щоб світ через Нього спасся. ¹⁸Того, хто вірує в Нього, не буде засуджено, але того, хто не вірить, вже засуджено, бо він не повірив у Єдиного Сина Божого.

¹⁹Ось підстава для засудження: Світло прийшло у світ, та люди віддали перевагу темряві, бо лихими були вчинки їхні. ²⁰Кожен, хто чинить зло, ненавидить Світло й намагається уникати його, щоб вчинки його лишалися таємними. ²¹Той же, хто йде за правдою, прямує до Світла, щоб видно було, що вчинки його від Бога».

¹Мойсей ... в пустелі Числа 21:4–9.

Ісус та Іоан Хреститель

²²Після цього Ісус зі Своїми учнями вирушив до землі Юдейської. Він жив там з ними якийсь час і хрестив людей. ²³Іоан теж хрестив у Еноні, що біля Салима, бо там було багато води¹. Чимало людей приходило до Іоана, і він хрестив їх. ²⁴Тоді ще Іоана не було кинуте до в'язниці.

²⁵Деякі з Іоанових учнів почали сперечатися з одним юдеєм щодо обрядового обмивання. ²⁶Тож вони підійшли до Іоана й сказали: «Равві, Той, з Ким ти був по той бік Йордану, і про Кого ти свідчив, так от Він тепер теж хрестить людей, і всі йдуть до Нього».

²⁷Тоді Іоан відповів їм: «Людина не може щось приймати, якщо воно не дано їй від Бога. ²⁸Ви самі були свідками того, як я казав: «Я не Христос, а лише посланий поперед Нього». ²⁹Нареченим може бути лише той, у кого є наречена. А дружка — це той, що стоїть і прислухається, коли ж прийде молодий, і радіє, почувши його голос. Тож і я зараз сповнений тієї радості. ³⁰Його значення весь час зростатиме, а моя роль ставатиме все скромнішою».

Посланець Господній

³¹Той, Хто² прийшов згори, найважливіший від усіх людей, що живуть у цьому світі. Той же, хто прийшов з землі, належить землі і говорить про земне. Отже, Той, Хто прийшов з небес, — вищий за всіх. ³²Він свідчить про все, що бачив і чув, але люди те не приймають.

³³Хто вірить у Його свідчення, вірить і в те, що Бог істинний. ³⁴Адже Той, Кого Бог послав, мовить слова Божі і сповнений Духом Божим. ³⁵Отець любить Сина Свого і дав Йому владу над усім. ³⁶Той, хто вірує в Сина, має вічне життя, але не побачить вічного життя той, хто не слухатиметься Сина, і гнів Божий впаде на того.

Ісус і самаритянка

4Фарисеям стало відомо, що Ісус **4**привертає на Свій бік і хрестить більше учнів, ніж Іоан. ²(Насправді ж Ісус сам не хрестив людей, це робили Його учні). ³Але почувши про це, Ісус залишив Юдею і знову

подався до Галилеї. ⁴По дорозі туди йому потрібно було переходити через Самарію.

⁵І прийшов Він до самарійського міста Сихар, неподалік від землі, що Яків³ віддав своєму синові Йосипу.

⁶Там була криниця Якова. І було тоді близько полудня, коли Ісус, втомившись з дороги, сів відпочити коло Якової криниці. ⁷Ісус звернувся до самаритянки, що прийшла до криниці набрати води: «Дай мені напитися». ⁸Його ж учні пішли до міста купити щось поїсти.

⁹Самаритянка спитала: «Чому це Ти, юдей, просиш у мене, самаритянки, напитися?» (Юдеї не спілкувалися з самаритянами)⁴. ¹⁰Ісус відповів їй: «Якби ти знала про те, що Бог дає людям, і Хто у тебе просить напитися води, то сама б попросила в Мене, і Я дав би тобі води живої».

¹¹⁻¹²«Шановний, — каже жінка, — але ж Ти й відра не маєш, а криниця глибока. То як же збираєшся дістати тієї живої води? Чи, може, Ти більший за прашура нашого Якова, що дав нам цю криницю і сам пив із неї разом з дітьми своїми і худобою?» ¹³На те Ісус відповів їй: «Кожен, хто вип'є цієї води, скоро знову спрагу відчує. ¹⁴Але хто вип'є тієї води, що Я йому дам, ніколи більше не страдатиме від спраги, бо вода, якої Я дам напитися, перетвориться в людині на животворне джерело, що несе вічне життя». ¹⁵Тоді жінка каже: «Шановний добродію, то дай же і мені тієї води, щоб я більше ніколи не відчувала спраги й не приходила сюди по воду».

¹⁶Ісус сказав їй: «Йди поклич свого чоловіка і сама приходь сюди». ¹⁷«У мене немає чоловіка», — відповіла вона. ¹⁸Ісус тоді промовив: «Правду кажеш, що не маєш чоловіка. У тебе було їх п'ятеро. А той, якого маєш тепер, не чоловік тобі! Отже, ти сказала правду».

¹⁹А жінка й каже Йому: «Тепер я бачу, Пане, що Ти пророк! ²⁰Наші батьки йшли на цю гору⁵ поклонятися, але ви, юдеї, стверджуєте, буцімто Єрусалим є тим

³Яків — молодший син Ісаака, один із патріархів народу ізраїльського. Його також називали Ізраїль.

⁴самаритяни Самаритяни були напівюдеями, через це юдеї не спілкувалися з ними й не вживали їхньої їжі.

⁵Наші ... Господу Йдеться про гору Гаризим, де самаритяни побудували храм, який було зруйновано приблизно в 129 році до н.е., але й потім самаритяни вважали цю гору місцем поклоніння.

¹Іоан ... води Поруч протікає річка Йордан.

²Той ... світі Мається на увазі Ісус Христос.

самим місцем, де ми маємо поклонитися Господу».

²¹Ісус на те відповів: «Дорога Моя, повір Мені! Надходить час, коли ви поклонятиметеся Отцю не на цій горі й не в Єрусалимі. ²²Ви, самаритяни, поклоняєтеся тому, чого не розумієте. Ми ж, юдеї, знаємо, чому поклоняємося, бо спасіння приходить від юдеїв. ²³Та близький той час, і він уже настав, коли справжні прихильники поклонятимуться Отцю в душі та істині. Таких людей і прагне Отець в богомольці собі. ²⁴Бог є Дух. І той, хто поклоняється Йому, має поклонитися в душі та істині».

Жінка й мовить до Нього: ²⁵«Я знаю, що має прийти Месія (що означає помазаник Божий), якого називають Христом. Коли ж Він прийде, то розповість нам про все». ²⁶Тоді Ісус їй і каже: «Той, Хто розмовляє з тобою, і є Месія».

²⁷В цей час підійшли Його учні й дуже здивувалися, що Він розмовляє з жінкою. Та ніхто з них не спитав: «Що Тобі треба від неї?» або «Чому розмовляєш із нею?»

²⁸Жінка залишила свій глечик, повернулася до міста та й каже людям: ²⁹«Ходімо побачите Чоловіка, що розповів мені про все, що я зробила в житті! Можливо, Він і є Месія». ³⁰Тоді вони залишили місто й пішли до Нього.

³¹Тим часом Ісусові учні умовляли Його: «Вчителю, Ти б чогось попоїв!» ³²Але Він їм відповів: «Я маю їжу, про яку вам невідомо нічого». ³³І почали учні питати один одного: «Можливо, Йому хтось приніс поїсти?» ³⁴Ісус мовив до них: «Іжа Моя в тому, щоб виконувати волю Того, Хто послав Мене, і закінчити Його справу».

³⁵Засіваючи поле, ви часто кажете: «Ще чотири місяці, а там і жнива». Отож кажу Я вам, розплющіть очі й погляньте на поля. Вони вже достигли для жнив. ³⁶Жнець уже одержує платню і збирає врожай для вічного життя, щоб і сіяч, і жнець удвох раділи й були щасливі. ³⁷І справді слухна приказка: «Один сіє, другий жне». ³⁸Я послав вас збирати те, над чим ви не трудилися. Інші працювали, а ви прийшли, щоб зібрати те, над чим вони трудилися».

³⁹Багато самаритян із цього міста повірили в Ісуса зі слів жінки, що свідчила: «Він розповів мені про все, що я робила в житті». ⁴⁰Коли самаритяни прийшли до

Нього, то попросили Його побути з ними, тож Він залишився там на два дні. ⁴¹І багато хто ще повірив в Ісуса, почувши, що Він їм розповідав. ⁴²Вони сказали тій жінці: «Спочатку ми повірили в Ісуса з твоїх слів, а зараз ми почули Його самі. Отже, ми бачимо, що цей Чоловік і справді Спаситель світу».

Ісус зціляє сина чиновника

⁴³Через два дні Ісус пішов звідти до Галилеї. ⁴⁴Бо Ісус сам казав, що пророка не шанують у його рідній вітчизні. ⁴⁵Отже, коли Він прийшов туди, галилеяни щиро зустріли Його, бо вони бачили все, що Він звершив на святі Пасхи в Єрусалимі. Бо й вони були на святі.

⁴⁶Ісус знову попрямував до міста Кани, що в Галилеї, де Він був перетворив воду на вино. На той час у Капернаумі в одного царського чиновника хворів син. ⁴⁷Чиновник довідався, що Ісус прийшов до Галилеї з Юдеї. Він став перед Ісусом і почав благувати завітати до Капернаума, щоби зцілити сина, бо той уже помирав.

⁴⁸Ісус йому й каже: «Ви, люди, якщо не побачите знамення й чуда, — ніяк не можете повірити». ⁴⁹Чиновник змолвився: «Господи, благаю Тебе, прийди, поки мій син іще не помер!»

⁵⁰І відповів йому Ісус: «Йди додому, твій син житиме». Чоловік повірив тому, що сказав Ісус, й пішов додому. ⁵¹По дорозі додому він зустрів своїх слуг, які сповістили, що син його одужав. ⁵²Він запитав, коли стало краще його синові, і йому відповіли: «Лихоманка залишила його вчора десь о першій годині по полудні». ⁵³І батько збагнув, що саме в цей час Ісус сказав йому: «Твій син житиме». І він повірив у Ісуса, а разом з ним і вся його родина. ⁵⁴Це було друге чудо, яке звершив Ісус у Галилеї, повернувшись з Юдеї.

Зцілення хворого в купальні

5 Після цього настало юдейське свято, й Ісус пішов до Єрусалима. ²Там біля Овечих воріт¹ є купальня, що звалася по-

¹**Овечі ворота** Овечі ворота розташовані в східній стіні Єрусалиму, на північ від храму Соломона. Через ці ворота гнали овець на продаж до міського ринку.

арамейськи¹ Вифезда і мала п'ять критих галерей з колонами. ³У тих галереях лежало багато хворих, сліпих, кривих та немічних².

⁵І був там чоловік, що хворів на той час уже тридцять вісім років. ⁶Коли Ісус побачив, що той чоловік лежить там, і знаючи, що він хворіє так давно, Він запитав: «Хочеш одужати?»

⁷Хворий Йому відповів: «Господи, нікому мене занурити у воду, коли вона починає вирувати. Поки я намагаюся дістатися до купелі, як мене завжди хтось випереджає». ⁸Ісус сказав йому: «Вставай, візьми постіль свою і ходи». ⁹І чоловік одразу ж одужав, узяв постіль свою і почав ходити. І було це в суботу.

¹⁰Юдеї почали говорити щойно зціленому: «Сьогодні субота, і Закон забороняє носити постіль у руках!» ¹¹Той відповів: «Чоловік, що зцілив мене, сказав мені: «Візьми постіль свою і ходи». ¹²Тоді вони спитали його: «Хто цей Чоловік, що сказав тобі взяти постіль і йти?» ¹³Але зцілений не знав, хто то був. Оскільки там було багато людей, то Ісус пішов звідти, щоб Його не помітили.

¹⁴Пізніше Ісус знайшов того чоловіка у храмі й мовив до нього: «Ось ти вже й видужав, тож не гріши більше, аби з тобою чогось гіршого не сталося». І той чоловік пішов. ¹⁵І він розповів юдеям, що це Ісус зцілив його. ¹⁶Через те й стали переслідувати юдеї Ісуса, бо Він усе це робив у суботу.

Ісус — Син Божий

¹⁷Ісус сказав їм: «Отець Мій працює весь час безперервно, то й Я мушу так працювати». Через це ще дужче юдеї захотіли вбити Його. ¹⁸Він не лише порушив Закон про суботу, а й Бога Отцем Своїм називав, тим самим ставлячи Себе нарівні з Богом.

¹⁹І мовив Ісус: «Істинно кажу вам: Син нічого не може вчинити зі Своєї волі. Він мусить побачити, що Отець Його робить. Отже, що робить Отець, те й Син Його

робить. ²⁰Отець любить Сина Свого і не приховує від Нього нічого з того, що робить, і покаже Він ще більші звершення, ніж ті, що ви бачили, — тож ви дивуватиметеся. ²¹Так само, як Отець воскрешає померлих і дає їм життя, так і Син повертає життя тим, кому забажає. ^{22–23}Отець нікого не судить. Він віддав право судити Сину Своему, щоб усі люди шанували Сина, як вони шанують Отця. Людина, яка не шанує Сина, не шанує й Отця, що послав Його. ²⁴Істинно кажу вам: хто чує слово Моє і вірує в Того, Хто послав Мене, має вічне життя. Його не буде засуджено, бо він від смерті перейшов у життя.

²⁵Істинно кажу вам: близький той час, він уже настав, коли померлі почують голос Сина Божого, і всі, хто почує, — матимуть життя. ²⁶Отець є джерелом життя, і Синові Своему також дарував таку силу. ²⁷Він дав Синові владу бути суддею над людьми, бо Він — Син Людський. ²⁸Не треба дивуватися з того. Надходить час, коли всі, що у могилах лежать, почують голос Сина Людського. ²⁹Вони повстануть із могил. Всі ті, що добро робили, воскреснуть для життя, хто ж зло чинив, — встане, щоб бути засудженим.

Ісус веде далі розмову з юдеями

³⁰Сам Я не можу вдіяти нічого. Суджу Я так, як чую від Бога, і суд Мій справедливий, бо Я не намагаюся робити те, що хочу, а виконую волю Того, Хто Мене послав. ³¹Якщо Я свідчитиму про Себе Сам, то це свідчення не матиме сили. ³²Але є Інший, Хто свідчить про Мене, і Я знаю, що саме Його свідчення і мають силу.

³³Ви посилали людей до Іоана, і він підтвердив, що все це правда. ³⁴Та Я не покладаюся на свідчення людей, а кажу це, щоб ви могли спастися. ³⁵Іоан був наче той світильник, що поки світить, то дає світло, і ви з радістю приймали його якийсь час. ³⁶Та в Мене Самого є свідоцтво про Себе більше, ніж те, що дав Іоан, бо те, що Отець звелів Мені виконати, і те, що Я роблю зараз, свідчить про Мене і вказує на те, що Отець послав Мене.

^{37–38}Навіть Отець Мій, що послав Мене, Сам свідчить на Мою користь. Ви, люди, ніколи не чули Його голосу й не бачили

¹арамейська мова мова, якою розмовляли юдеї в першому столітті нашої ери.

²У тих ... немічних Деякі грецькі списки мають тут вірш 4: «Вони чекали, поки вода почне вирувати. І час від часу ангел Господній сходив з неба, щоб збовтати воду. І той, хто першим входив у ту воду, одразу видужував, хоч би якою хворобою він страждав».

Його обличчя, ви не маєте слова Його у своєму серці, бо не вірите у Того, Кого Бог послав.

³⁹Ви вивчаєте Святе Письмо, бо думаєте, що через нього знайдете вічне життя. Але ж це саме Святе Письмо свідчить і про Мене!⁴⁰Та ви не хочете прийти до Мене, щоб знайти вічне життя.⁴¹Я не приймаю похвали від людей.⁴²Але Я знаю вас і знаю, що ви не любите Бога у серці своєму.⁴³Я прийшов до вас в ім'я Отця Свого, та ви не приймаєте Мене, але якщо хтось інший прийде від свого імені, то ви його приймете!⁴⁴Як же ви можете повірити в Мене, коли приймаєте похвалу один від одного, та не шукаєте тієї похвали, що йде від Бога Єдиного?

⁴⁵⁻⁴⁶Не думайте, що Я вас звинувачуватиму перед Отцем. Мойсей, на якого ви поклали свої надії, звинуватить вас. Якби ви справді вірили Мойсею, то повірили б і Мені, бо Мойсей писав про Мене.⁴⁷Але якщо ви не вірите в те, що він писав, то як же ви повірите словам Моїм?»

Як Ісус нагодував понад п'ять тисяч чоловік

БПісля цього Ісус подався на другий бік Галилейського озера, що зветься також Тиверіадським¹.²Великий натовп людей ішов за Ним, бо вони бачили чудо, що здійснив Ісус над хворим.³Але Він зійшов на гору й сів там разом зі Своїми учнями.⁴Наближалось свято юдейської Пасхи².

⁵Підвівши очі й побачивши, що великий натовп іде до Нього, Ісус запитав Пилипа: «Де нам купити достатньо хліба, щоб нагодувати цих людей?»⁶Він мовив так, щоб випробувати Свого учня, бо вже знав, що робитиме.

⁷І відповів Пилип Йому: «І за двісті динарів³ не купиш достатньо хліба, щоб кожному було по шматочку». ⁸Інший з учнів Ісуса, Андрій, брат Симона-Петра, каже: ⁹«Ось хлопчина, що має п'ять ячмінних хлібин і дві рибини, та це ніщо на таку кількість людей».

¹**Тиверіадське озеро** Галилейське озеро зветься також Генісаретським в Євангелії від Луки 5:1.

²**Пасха** весняне юдейське свято, що відзначалося в пам'ять про вихід юдеїв з Єгипту.

³**Динар** срібна монета, приблизно дорівнював денному заробітку робітника.

¹⁰І тоді Ісус сказав: «Нехай люди посідають». У тому місці гарно росла трава, тож усі повсідалися. І було там тисяч п'ять чоловіків.¹¹Тоді Ісус узяв хлібини, воздавши Богові дяку, розділив між тими, що сиділи навколо. Так само Він і рибу розділив — кожному, хто скільки хотів.

¹²Коли всі наїлися, Ісус мовив до Своїх учнів: «Позбирайте всі залишки, щоб нічого не пропало». ¹³Тож учні позбирали всі шматки й наповнили дванадцять кошиків залишками від п'ятьох ячмінних хлібин, після того, як усі поїли.

¹⁴Побачивши чудо, здійснене Ісусом, усі люди казали: «Цей Чоловік і справді пророк, що мав прийти у світ!»¹⁵Ісус знав, що люди хочуть оголосити Його своїм царем. От-от вони вже повинні були прийти. Через те Він знову подався в гори, щоб побути на самоті.

Ісус іде по воді

¹⁶Коли настав вечір, Ісусові учні пішли вниз до озера.¹⁷Вже сутеніло, а Ісус усе ще не приходив до них. Тоді вони сіли в човен і попливли через озеро назад до Капернаума.¹⁸Здійнявся сильний вітер, і хвилі ставали все вищими.¹⁹Коли вони пропливли кілометрів п'ять — шість, то побачили Ісуса, що йшов по озеру й підходив уже до човна. Учні Його дуже перелякалися.²⁰Але Ісус мовив до них: «Це Я! Не бійтеся!»²¹Як Він сказав це, вони взяли Його до човна й одразу допливли до берега, до того місця, куди прямували.

Люди йдуть до Ісуса

²²Наступного дня люди, що залишалися на протилежному березі озера, побачили там лише один човен. Вони знали, що Ісус не сів у човен разом зі Своїми учнями. Вони знали, що ті попливли самі.²³Та деякі човни прибули туди з Тиверіади. Вони зупинилися недалеко від місця, де напередодні люди їли хліб, після того, як Господь воздав дяку за їжу.²⁴І побачивши, що там не було ні Ісуса, ні Його учнів, усі посідали у човни й попливли до Капернаума шукати Його.

Ісус — хліб життя

²⁵Знайшовши Його на другому боці озера, вони запитали: «Вчителю, коли Ти прибув сюди?»²⁶Ісус мовив у відповідь: «Істинно

кажу вам: ви шукаєте Мене не тому, що побачили чудесні знамення, а через те, що їли хліб і наїлися досхочу.²⁷ Працюйте не заради їжі земної, що гине, а заради їжі, що ніколи не псується і дає вічне життя, їжі, яку дасть вам Син Людський. Адже прихильністю Своєю відзначив Його Бог-Отець».

²⁸Тоді вони знову запитали Його: «З чого ми маємо почати, аби зробити те, що Бог бажає?»²⁹ І відповів Ісус: «Це Бог бажає: «Вірте Тому, Кого Він послав». ³⁰Люди сказали: «Яке чудо здійсниш, щоб ми побачили й повірили Тобі? Що Ти зробиш?»³¹ Наші пращури їли манну небесну¹ в пустелі, як про це написано у Святому Письмі: «Він послав їм хліб з Небес, щоб вони їли»².

³²Ісус їм відповів: «Істинно кажу вам: не Мойсей послав вам хліб з Небес. Це Отець Мій дає вам справжній хліб з Небес. ³³Адже хліб Божий — це Той, Хто сходить з Небес і дарує життя світові». ³⁴«Господи, дай же нам того хліба зараз і завжди давай надалі», — сказали вони.

³⁵Ісус відповів: «Я і є той хліб, що дарує життя. Хто до Мене приходиться, ніколи не буде голодний, хто вірить у Мене, той ніколи не буде спраглий. ³⁶Я й раніше казав вам, що бачите ви Мене, але й досі не вірите.

³⁷Кожен прийде до Мене, кого Отець Мій дасть Мені, і Я ніколи не прожену того, хто прийде до Мене. ³⁸Бо Я зійшов з Небес не для того, щоб чинити те, що Мені Самому хочеться, а щоб виконати волю Того, Хто послав Мене. ³⁹Ось Його воля: щоб Я не розгубив нічого з даного Мені Богом, щоб повернув усіх до життя в останній день. ⁴⁰Саме така воля Отця Мого: щоб кожен, хто побачить Сина і повірить у Нього, мав вічне життя. І Я воскресну того в останній день».

⁴¹Тоді юдеї почали висловлювати своє невдоволення Ним, бо Він сказав: «Я — хліб, що зійшов з Небес». ⁴²Вони казали: «Хіба Він не Ісус, Йосипів Син? Чи не знаємо Його батька й матір? Як же Він може казати тепер, що зійшов з Неба?»

¹Манна небесна — чудесна їжа, що падала щодня з неба в пустелі. Так Бог підтримував народ Ізраїльський під час виходу з Єгипту.

²Вірш 31 Псалми 77:24.

⁴³У відповідь Ісус мовив до них: «Облиште ремствувати поміж себе. ⁴⁴Ніхто не може прийти до Мене, доки Отець, що послав Мене, не приведе його. А Я поверну його до життя в останній день. ⁴⁵Пророки писали: «І Бог їх усіх навчить»³. Кожен, хто слухає Отця і навчається у Нього, приходиться до Мене. ⁴⁶Лише Той бачив Отця, Хто прийшов від Нього. І ніхто інший Його не бачив.

⁴⁷Істинно кажу вам: хто вірить, той має вічне життя. ⁴⁸І Я — той хліб, що дає життя. ⁴⁹Ваші пращури їли манну небесну в пустелі, але вони вмерли. ⁵⁰Я ж — той хліб, що йде з Небес, а кожний, хто його з'їсть, той не помре ніколи. ⁵¹Я — хліб живий, що зійшов з Небес, і хто скуштує цього хліба, той житиме вічно. Хліб, що я дарую, — тіло Моє, що віддаю за життя світу».

⁵²Тоді юдеї почали сперечатися поміж себе, кажучи: «Як Він може дати нам Своє тіло, щоб ми Його їли?»⁵³ А Ісус їм на те відповів: «Істинно кажу вам: поки не покуштуєте тіла Сина Людського і не вип'єте крові Його, не матимете життя в собі. ⁵⁴Той, хто їсть Тіло Моє і п'є кров Мою, має вічне життя, і Я воскресну того в останній день. ⁵⁵Тіло Моє — то істинна їжа, а кров Моя — істинний напій. ⁵⁶Той, хто їсть тіло Моє і п'є кров Мою, лишається в Мені, а Я — в ньому. ⁵⁷Як Отець Живий Мене послав, і Я живу Отцем Своїм, так само і той, хто їсть тіло Моє, житиме Мною. ⁵⁸Ось що це за хліб, що з Неба зійшов. Це не так, як пращури ваші, що їли манну небесну і повмирали. Той же, хто їстиме цей хліб, житиме вічно». ⁵⁹Все це Ісус говорив, навчаючи в синагозі в Капернаумі.

Ісусове Слово про вічне життя

⁶⁰Багато хто з Ісусових учнів, почувши це, сказав: «Таке вчення важко сприйняти. Хто може прийняти таке?»⁶¹ Ісус Сам знав, що Його учні нарікали на це, тож спитав: «Ви турбуєтеся про це вчення? ⁶²А якщо побачите, як Син Людський повертається туди, звідки Він прийшов?»

⁶³Лише Дух приносить життя. Тіло ж не має ніякого значення. Слова, що Я мовив вам, — Дух, і вони дають життя. Та є серед вас такі, що не вірять». ⁶⁴(Він так сказав, бо

³«І Бог ... навчить» Ісаїя 54:13.

знав від самого початку тих, хто не віритиме, і того, хто зрадить Його). А потім додав: ⁶⁵«Ось чому Я сказав вам, що жоден не зможе прийти до Мене, доки Отець не дозволить йому». ⁶⁶Після цього багато хто з Його учнів повернули назад і більше не йшли за Ним.

⁶⁷Тоді Ісус запитав у дванадцятьох апостолів: «Невже й ви теж хочете покинути Мене?» ⁶⁸У відповідь Йому Симон — Петро сказав: «Господи, до кого ж ми підемо? Ти маєш слова, що приносять вічне життя. ⁶⁹Ми повірили в Тебе, ми знаємо, що Ти — Божий Святий».

⁷⁰Ісус відповів їм: «Хіба Я не вибрав вас дванадцятьох? Але один із вас — диявол!» ⁷¹Він казав про Юду, сина Симона Іскаріота, бо хоч той і був одним з дванадцятьох апостолів, але мав зрадити Ісуса.

Ісус і Його брати

7Після цього Ісус мандрував по Галилеї. Він не хотів мандрувати по Юдеї, бо юдеї намірялися Його вбити.

²Наближався час юдейського свята Куців. ³Тож Його брати сказали Йому: «Тобі слід іти звідси до Юдеї на свято, щоб Твої послідовники могли побачити Твої діла. ⁴Ніхто не тримає в тайні свої вчинки, якщо хоче бути відомий усім людям. Отже, якщо Ти можеш зробити це, то покажеш Себе світові». ⁵Навіть Його брати не вірили в Нього.

⁶Тоді Ісус мовив до них: «Ще час Мій не настав, але вам годиться будь-який час, щоб піти туди. ⁷Світ не може ненавидіти вас, а Мене він ненавидить, бо Я кажу людям, що вчинки їхні грішні. ⁸Ви самі йдіть на свято. Я ж туди зараз не піду, бо час Мій іще не настав».

⁹Сказавши так, Ісус залишився в Галилеї. ¹⁰Коли брати Його пішли на свято, Він також пішов, але не відкрито, а таємно. ¹¹Юдеї шукали Його на святі, кажучи: «Де той Чоловік?» ¹²І багато хто поміж себе перешепотіли про Нього в натовпі. Одні казали: «Він — добра Людина»; інші — «Ні, Він обдурює людей». ¹³Та ніхто не говорив про Нього відкрито, бо всі боялися юдейських правителів.

Ісус навчає у храмі

¹⁴А коли вже настала середина свята, Ісус ввійшов у храм і почав навчати. ¹⁵Юдеї дуже здивувалися. Вони питали: «Звідки цей Чоловік знає так багато, ніколи не вчившись?» ¹⁶У відповідь Ісус мовив їм: «Те, чого Я навчаю, належить не Мені. Моє вчення йде від Того, Хто послав Мене».

¹⁷Якщо людина хоче виконати волю Божу, то зрозуміє, звідки йде вчення — від Бога, чи від Мене Самого. ¹⁸Той, хто говорить від себе самого, намагається здобути славу лише собі. Хто ж прагне здобути славу Тому, Хто послав Його — правдивий, і немає кривди в Ньому. ¹⁹Хіба Мойсей не дав вам Закон? Та жоден із вас не дотримується його. Чому ви намагаєтесь вбити Мене?» ²⁰І натовп озвався: «Чи Ти навіжений? Хто хоче Тебе вбити?»

²¹У відповідь Ісус мовив: «Я здійснив одне чудо, і ви всі здивовані. ²²Мойсей дав вам обряд обрізання¹, але обрізання прийшло від предків ваших, а не від Мойсея. Ви ж інколи обрізаєте немовлят навіть по суботах! ²³Якщо вже обрізання робите по суботах, щоб не порушити Закону Мойсеевого, то чому ж гніваєтеся на Мене через те, що Я зцілив людину в суботу? ²⁴Не судить за зовнішніми ознаками, будьте обережні й судить судом праведним».

Люди вважають, що Ісус — Христос

²⁵Тоді деякі мешканці Єрусалима почали казати: «Чи не Той це Чоловік, Якого хочуть вбити? ²⁶Та гляньте! Він розмовляє з натовпом відкрито, і ніхто Його не зупиняє. Може, правителі наші й справді знають, що Він — Христос? ²⁷Проте ми знаємо, звідки родом цей Чоловік. А коли справжній Христос прийде, ніхто не знатиме, звідки Він прийшов».

²⁸Навчаючи у храмі, Ісус голосно сказав: «Ви знаєте Мене, і знаєте, звідки Я родом, і все ж Я прийшов не зі Своєї волі, а з волі Того, Хто послав Мене. Він — істинний. Ви Його не знаєте. ²⁹Але Його знаю Я, бо прийшов Я від Нього, Він послав Мене».

³⁰Коли Ісус промовив це, люди намірилися схопити Його, але ніхто не

¹обрізання Згідно з цим обрядом, кожному юдейському хлопчику обрізали крайню плоть. Це робилося на знак договору між Господом і Авраамом.

наважився навіть торкнутися Ісуса, бо час Його ще не прийшов. Багато людей повірили в Нього. ³¹Вони говорили: «Невже коли Христос прийде, то здійснить більше чудес, ніж цей Чоловік?»

Юдеї намагаються схопити Ісуса

³²Фарисеї почули, що люди кажуть про Ісуса, і разом з первосвященниками послали варту схопити Його. Тоді Ісус сказав: ³³«Люди, Я ще трохи побуду з вами, а потім повернуся до Того, Хто послав Мене! ³⁴Ви шукатимете Мене, та не знайдете, бо не зможете піти туди, де Я буду».

³⁵Юдейські правителі почали говорити поміж себе: «І куди це Він збирається піти, що ми Його не знайдемо? Може, Він піде до наших людей, що живуть у грецьких містах, і там навчатиме греків? ³⁶Що Він мав на думці, кажучи: «Ви шукатимете Мене, та не знайдете?» І ще: «Туди, де Я буду, ви не зможете піти?»

Слова Ісуса про Святий Дух

³⁷Настав останній і головний день свята. Ісус підвівся й голосно промовив: «Якщо хто з вас відчуває спрагу, нехай підійде до Мене і нап'ється. ³⁸Хто вірить у Мене, то як сказано у Святому Письмі, ріки живої води потечуть із серця його»¹. ³⁹Ісус казав це, маючи на увазі Дух Святий, що зійде на тих, хто повірить у Нього. Тоді Дух Святий ще не був дарований людям, бо Ісус іще не був піднесений до слави Своєї.

Юдейські правителі відмовляються повірити в Ісуса

⁴⁰Деякі люди з натовпу, почувши ці слова, почали казати: «Цей Чоловік і справді пророк». ⁴¹Інші говорили: «Цей Чоловік — Христос». А треті промовляли: «Хіба Христос прийде з Галилеї? ⁴²Хіба не сказано у Святому Письмі, що Христос — один із Давидових² нащадків і прийде Він із Вифлеєма, міста, де Давид жив?» ⁴³Так усі люди розділилися, бо мали різні думки про Ісуса. ⁴⁴Дехто хотів заарештувати Його, але

жоден не наважився навіть пальцем торкнутися Його.

⁴⁵Тож варта пішла назад до первосвящеників і фарисеїв. Ті запитали воїнів: «Чому ж ви не привели Його сюди?» ⁴⁶І воїни відповіли: «Ніхто досі не говорив так, як Цей Чоловік!» ⁴⁷Тоді фарисеї сказали їм: «Невже й вас Він зміг обдурити? ⁴⁸Чи вірить у Нього хтось із правителів та фарисеїв? Ні. ⁴⁹А ці люди, що повірили, вони не знають Закону, вони прокляті Богом!» ⁵⁰Серед них був чоловік на ймення Никодим, який і раніше приходив до Ісуса. То він сказав: ⁵¹«Наш Закон не засуджує людину, спершу не вислухавши її і не визнавши, що вона вчинила, чи не так?»

⁵²А фарисеї та книжники відповіли Никодимові: «Чи не із Галилеї часом і ти? Вчи Святе Письмо, то й побачиш, що не приходять пророк з Галилеї». ⁵³Після цього всі вожді юдейські розійшлися по своїх домівках.

Звинувачення жінки в перелюбі

8 А Ісус вирушив на Оливну гору³. ²Рано-вранці наступного дня Він знову пішов у храм. Усі люди посходилися до Нього. Тоді Він сів і почав навчати. ³⁻⁴Книжники й фарисеї привели жінку, яку заскочили в перелюбі, поставили її перед людьми й сказали Йому: «Вчителю, цю жінку якраз застали, коли вона чинила перелюб. ⁵Закон Мойсеїв наказує нам закидати таких жінок камінням. А що Ти на це скажеш?»

⁶Вони говорили так, щоб випробувати Ісуса й використати Його відповідь проти Нього Самого. Ісус же нахилився й почав писати щось пальцем на землі. ⁷А вони не переставали питати. Тоді Він устав і мовив до них: «Той серед вас, хто без гріха, нехай перший кине в неї камінь». ⁸Знову, нахилившись, Він почав писати по землі. ⁹І почувши ці слова, всі почали розходитися. Спочатку старші, а за ними й молодші. Зосталися лише Ісус та жінка, що стояла перед Ним. ¹⁰Підвівся Ісус і мовив до неї: «Жінко, де ж усі? Чи жоден із них не визнав тебе винною?»

¹Вірш 38 Ісаї 12:3.

²Давид — цар Ізраїльський, нар. 1085 р. до н.е. Видатний воєначальник, поет, мудрець.

³Оливна гора — одна з гір, що стоїть на схід від Єрусалима, відділена від нього Кедронською долиною.

¹¹«Жоден, Добродію», — відповіла вона.
 «То й Я не виню тебе, — сказав Ісус. —
 Іди собі й більше не гріши!»¹.

Ісус — Світло світу

¹²Пізніше Ісус знову розмовляв з людьми. Він так їм казав: «Я — Світло світу. Той, хто слідом іде за Мною, ніколи не йтиме у п'яті, бо Світло, що несе життя, завжди буде з ним». ¹³І сказали Йому фарисеї: «Ти свідчиш Сам про Себе, і тому ці свідчення не істинні». ¹⁴Ісус відповів їм: «Якщо Я свідчу Сам про Себе, Мої свідчення істинні, бо Я знаю, звідки прийшов, і куди йду, а ви не знаєте, звідки Я прийшов чи куди Я йду. ¹⁵Ви, люди, судите Мене так, як судите будь-яку іншу людину. Я ж не суджу нікого. ¹⁶Та якщо Я судитиму, то Мій суд буде істинний, оскільки, коли я суджу, Я не один, а Отець, що послав Мене, зі мною і судитимемо ми разом. ¹⁷Адже написано в Законі вашому, що коли двоє свідчать одне й те саме, то їхні свідчення — істинні. ¹⁸Я свідчу Сам про Себе, та Отець, що послав Мене, свідчить про Мене».

¹⁹Тоді Його спитали: «Де ж Твій Отець?» Ісус відповів: «Ви не знаєте ні Мене, ні Отця Мого. Якби ви знали Мене, то знали б і Отця Мого». ²⁰Промовляв Він ці слова, коли навчав у храмі, стоячи біля скарбниці. Й ніхто Його не схопив, бо час Його тоді ще не прийшов.

Юдеї не розуміють Ісуса

²¹І знову Він промовив до них: «Я залишу вас, і ви будете шукати Мене, але помрете в гріху своєму, і не зможете прийти туди, куди Я йду». ²²Тоді юдеї почали питати один одного: «Ви гадаєте, Він уб'є Себе? Сказав же Він: «Ви не можете прийти туди, куди Я йду».

²³І тоді Ісус мовив: «Ви всі народилися на землі. Я ж посланий Небом. Ви належите цьому світові, а Я — ні. ²⁴І тому Я кажу, що ви всі помрете грішні. Так, ви помрете з гріхами своїми, якщо не повірите, що Я є Той, Хто Я є»². ²⁵Люди запитали Його: «Хто ж Ти є?» Ісус відповів: «Я є Той, про Кого Я говорив вам з самого початку. ²⁶Я міг би

багато чого сказати про вас. Я міг би судити вас. Але Той, Хто послав Мене — істинний. І Я кажу людям лише те, що чув від Нього».

²⁷Люди не знали, що Ісус говорить про Отця Свого. ²⁸А далі Він мовив: «Коли вознесете Сина Людського, тоді пізнаєте, що Я є Той, Хто Я є. Я нічого не роблю від Себе Самого, Своєю волею, а кажу лише те, чого Отець навчив Мене.

²⁹Той, Хто послав Мене, — зі Мною. Він Мене не покинув, бо Я завжди виконую Його волю». ³⁰Почувши ці слова, багато людей повірили в Нього.

Ісус говорить про звільнення від гріхів

³¹Тоді Ісус почав говорити тим юдеям, що повірили в Нього: «Якщо ви будете дотримуватися Мого вчення, то насправді станете учнями Моїми. ³²Ви пізнаєте істину, й вона принесе вам визволення». ³³І сказали Йому юдеї: «Ми Авраамові³ нащадки. Ми ніколи не були нічийми рабами! То що Ти маєш на увазі, коли говориш, що ми будемо вільні?»

³⁴Ісус відповів: «Істинно кажу вам: кожен, хто грішить — раб гріха. ³⁵Раб не залишиться навечно в сім'ї господаря, а Син завжди залишатиметься Сином⁴. ³⁶⁻³⁷Тож якщо Син звільнить вас, ви будете справді вільні. Я знаю, що ви Авраамові нащадки, але ви прагнете вбити Мене, оскільки не можете прийняти Моє вчення. ³⁸Я розповідаю вам про те, що бачив в Отця Свого, ви ж робите те, чого навчилися від свого батька».

³⁹І відповіли Йому юдеї: «Авраам наш батько!» А Ісус їм на те: «Якби ви були Авраамові діти, то чинили б так, як Авраам робив. ⁴⁰Ви ж хочете вбити Мене. Ви хочете вбити Чоловіка, який повідав вам істину, почуту від Бога. Авраам не робив так. ⁴¹Ви ж робите так, як ваш батько». «Ми не незаконнонароджені, — мовили вони, — у нас один батько — це Бог!»

⁴²На те Ісус відповів: «Якби Бог був вашим батьком, то ви б любили Мене, бо Я прийшов від Бога, і ось Я тут. Я не прийшов зі Своєї волі, бо Він послав Мене. ⁴³Чому ж ви не розумієте того, що Я кажу? Через те,

¹Вірш 11 Найстаріші та найкращі грецькі списки Іоана не мають віршів 7:53-8:11.

²Так ... Я є Вихід 3:14.

³Авраам праотець юдейського народу.

⁴Раб ... Сином Мається на увазі: Син — Христос, раби — усі люди, сім'я — Царство Небесне.

що неспроможні прийняти вчення Моє.⁴⁴ Диявол вам батько, тож ви прагнете виконувати його волю. Він був убивцею з самого початку і ніколи не був на боці істини, бо немає її в нього. Коли він каже неправду, то це природно для нього, бо він сам брехун і породжує брехню.⁴⁵ А ви не бажаєте вірити Мені тому, що Я кажу правду.

⁴⁶Хто з вас може засвідчити, що Я винен у гріхах? Ніхто. То чому ж ви не вірите Мені, коли Я кажу правду? ⁴⁷Той, Хто від Бога — слухає Божі слова. Ви їх не слухаєте, тому що ви не від Бога».

Ісус говорить про Себе й про Авраама

⁴⁸Юдеї Йому відповіли на те: «Хіба ж ми не праві, коли кажемо, що Ти самаритянин і навіжений?» ⁴⁹Ісус мовив: «Не навіжений Я, а шаную Отця Мого, а ви намагаєтеся ганьбити Мене. ⁵⁰Я не шукаю слави для Себе. Є Той, що прагне прославити Мене. Він же є і суддею. ⁵¹Істинно кажу вам: хто дотримуватиметься вчення Мого, той ніколи не спізнає смерті».

⁵²Юдеї мовили до Ісуса: «Тепер ми точно знаємо, що Ти навіжений. Авраам і пророки померли, а Ти кажеш, що той, хто прийме вчення Твоє ніколи не спізнає смерті. ⁵³Чи, може, Ти вважаєш Себе більшим від нашого батька Авраама? Але ж він помер, і пророки теж. То ким же Ти Себе вважаєш?»

⁵⁴Ісус мовив: «Якби Я Сам славив Себе, то це нічого не означало б. Той же, Хто прославляє Мене — це Мій Отець, Кого ви називаєте своїм Богом. ⁵⁵Ви Його ніколи не знали, а Я знаю. Якби Я сказав, що не знаю Його, то був би таким же брехуном, як і ви, люди. Але Я знаю Його і виконую волю Його. ⁵⁶Прабатько ваш Авраам був радий, що міг побачити день, коли Я прийшов. Він побачив це і щасливий з того».

⁵⁷Юдейські правителі сказали: «Тобі ще й п'ятдесяті років немає, а ти кажеш, що бачив Авраама». ⁵⁸І мовив Ісус до них: «Істинно кажу вам: перш ніж Авраам був, Я є!»¹ Почувши це, вони схопили каміння, щоб закидати Його. ⁵⁹Та Ісус сховався і потім вийшов із храму.

¹ мовив ... Я є Цей вірш, як ім'я Бога у книзі Вихід 3:14. Тому люди зрозуміли так, що це була заява на Божественність.

Ісус зціляє сліпого від народження

⁹По дорозі Ісус побачив чоловіка, що був сліпий від народження. ²Учні спитали: «Вчителю, хто згрішив: він сам чи його батьки, що цей чоловік сліпий від народження?» ³Ісус тоді відповів: «Ні він, ані батьки його. Він народився сліпим заради того, щоб Бог виявив Свою силу, коли він зцілиться. ⁴Поки ще день, ми маємо виконувати волю Того, Хто послав Мене. Коли ж ніч настане, ніхто не може працювати. ⁵Поки Я є у світі, Я — Світло світу».

⁶⁻⁷Мовивши це, Він сплюнув на землю, тоді змішав слину з землею, помастив цим очі сліпого і сказав: «Йди й умийся в купальні Силоам» (що означає «посланець»). Тож він пішов, умився й повернувся зрячий. ⁸Тоді сусіди й усі, хто звик бачити його жебраком, запитали: «Чи не той це чоловік, що сидів тут старцем?» ⁹Одні казали: «Так, це він». Інші: «Ні, він лише схожий на того». Він же сам сказав: «Я саме той сліпий». ¹⁰І тоді його запитали: «Як же ти прозрів?» ¹¹На те він відповів: «Чоловік, ім'я Якого Ісус, змішав слину Свою з землею, помазав цим мої очі й мовив до мене: «Йди й умийся в Силоамі». Я пішов, умився там, після чого й прозрів». ¹²Тоді його запитали: «Де ж той Чоловік?» А він відповів: «Я не знаю».

Фарисеї допитують чоловіка, що прозрів

¹³І привели чоловіка, що раніше був сліпим, до фарисеїв. ¹⁴(А відбулося все це, — коли Ісус змішав слину з землею, і коли прозрів сліпий, — у суботу.) ¹⁵І знову фарисеї питали його, як це сталося, що він прозрів. І той відповів: «Він змастив мені очі брудом, я вмився і зараз бачу».

¹⁶Деякі фарисеї почали казати: «Цей Чоловік не від Бога, бо не дотримується Закону про суботу». Та інші сказали: «Чи може грішник чинити такі чудесні діла?» Тож серед них виникла суперечка. ¹⁷Тоді вони знову звернулися до сліпого: «Що ти можеш сказати про Чоловіка, який повернув тобі зір?» І той відповів: «Він — пророк».

¹⁸⁻¹⁹Та юдейські правителі не вірили, що цей чоловік був сліпим і враз прозрів. Тож покликали його батьків і запитали: «Чи це ваш син — про кого кажете, що він

народився сліпим? То як же він став зрячим?»²⁰ Його батьки відповіли: «Ми знаємо, що це наш син, і що народився він сліпим.²¹ Але ми не знаємо ні як сталося, що він може тепер бачити, ані того Чоловіка, що повернув йому зір. Запитайте в нього! Він уже достатньо дорослий і може розповісти про себе сам».

²²Його батьки сказали так, бо боялися юдейських правителів, які попередньо змовилися, що як хтось визнає Ісуса Христом, то вони того виженуть із синагоги. Тому й сказали батьки: ²³«Він уже дорослий. Запитайте в нього!»

²⁴Тоді юдейські правителі вже вдруге покликали чоловіка, що прозрів, і знову звернулися до нього: «Заклинаємо тебе, скажи правду перед Богом. Ми знаємо, що той Чоловік грішний».

²⁵І він відповів: «Я не знаю, грішний той Чоловік, чи ні. Я знаю лиш одне: я був сліпий, а зараз бачу!»²⁶Тоді вони запитали: «Що Він тобі зробив? Як Він повернув тобі зір?»²⁷ «Я ж уже вам розповідав, — відповів він, — але ви не слухали мене! То навіщо ж ви знову хочете почути це? Чи, може, теж хочете стати Його учнями?»

²⁸Тоді, намагаючись образити його, вони сказали: «Це ти Його учень, а ми — Мойсеєві учні.²⁹ Ми знаємо, що Бог розмовляв з Мойсеєм, та не знаємо, звідки цей Чоловік».³⁰ А чоловік, що прозрів, їм відповів: «Дивина, що ви не знаєте, звідки Він, адже Він повернув мені зір!»³¹ Ми знаємо, що Бог не слухає того, що кажуть грішники. Він слухає лише благовірних, тих, хто виконує Його волю.³² Ще ніколи не чувано, щоб хтось дав зір людині, народженій сліпою.³³ Якби цей Чоловік не був від Бога, то не зміг би зробити такого».

³⁴Тоді фарисеї розгнівалися й сказали: «Ти завжди був грішником і народжений увесь у гріху, а тепер намагаєшся повчати нас?» І вони вигнали його з синагоги.³⁵ Ісус, почувши, що вони вигнали цього чоловіка з синагоги, знайшов його і мовив: «Чи віриш ти у Сина Людського?»³⁶ Той його спитав: «А Хто ж Він, Господи? Скажи мені, щоб я міг повірити в Нього».³⁷ Тоді Ісус і каже: «Ти Його вже бачив, це Той, з Ким ти розмовляєш зараз».³⁸ «Я вірю, Господи!» — сказав чоловік і впав перед Ним на коліна.

³⁹Ісус вів далі: «Я прийшов у цей світ судити, щоб сліпі прозріли, а зрячі осліпли».

⁴⁰Дехто з фарисеїв, що були з Ним, почувши це, мовили: «Адже ми не сліпі, це вже напевно».⁴¹ А Ісус їм відповів: «Якби ви були сліпі, то не були б винні в гріхах. Ви ж кажете: «Ми зрячі». Отож і гріхи ваші залишаються з вами».

Пастух і його вівці

10 Істинно кажу вам: хто заходить до овечого загону не через хвіртку, той злодій і грабіжник, він хоче покрасти овець.² Хто ж через хвіртку входить — той вівчар своєї отари.³ Сторож відчиняє йому ворота, а вівці слухаються його голосу. Він кличе кожную свою вівцю по імені і виводить їх із загону.⁴ Коли ж виведе, то йде попереду, а вівці йдуть слідом, бо знають його голос.⁵ Та ніколи вони не підуть за незнайомцем, швидше повтікають від нього, не знаючи його голосу».

⁶ Ісус розповів їм цю притчу, та ніхто не зрозумів, що Він казав.⁷ І знову Ісус мовив: «Істинно кажу вам: Я і є ті ворота для овець.⁸ Всі ж, хто приходив до Мене — то злодії і грабіжники. Але вівці їх не слухалися.⁹ Я і є ті ворота, і якщо хтось увійде через Мене, то матиме спасіння. Він увійде і вийде, знайшовши те, що йому потрібно.¹⁰ Злодій приходиться, щоб грабувати, вбивати й руйнувати. Я ж прийшов, щоб люди мали життя і мали його вдосталь.¹¹ Я добрий пастух. А добрий пастух і життя віддасть за овець.¹² Наймит — то не пастух, і вівці не належать йому. Побачивши вовка, він кидає овець і тікає геть. Вовк нападає на отару, й вівці кидаються врозтіч.¹³ Наймит тікає, бо його просто найняли, і йому однаково, що станеться з вівцями».

¹⁴ Я добрий пастух. Я знаю своїх овець, і вони знають Мене.¹⁵ Так само, як Отець знає Мене, а Я знаю Отця Свого, і життя Своє Я віддам за овець.¹⁶ Я маю ще й інших овець, що не з цієї отари. І Я маю привести їх сюди, щоб вони чули голос Мій і стали єдиною отарою з одним пастухом».

¹⁷ Через те Отець і любить Мене, що Я віддаю життя Своє, а потім здобуду його знову.¹⁸ Ніхто не забирає його в Мене. Я Сам віддаю його з власної волі. Я маю владу віддати життя й одержати його знову. І маю наказ такий від Отця Свого».

¹⁹ Після цих слів юдеї знову розділилися в суперечці.²⁰ Багато хто з них казав: «Він

навіжений і з'їхав з глузду. Навіщо ви Його слухаєте?»²¹ Інші заперечували: «То не навіженого слова. Чи може навіжений сліпого зробити зрячим?»

Юдеї проти Ісуса

²²Тим часом прийшло в Єрусалим свято Відновлення¹. Стояла зима. ²³Ісус походжав у храмі по Соломоновому ганку². ²⁴Навколо Нього зібралися юдеї. Вони почали казати: «Як довго Ти триматимеш нас у непевності? Якщо Ти Христос, то скажи нам одверто». ²⁵Ісус відповів: «Я вам уже казав, але ви не повірили. Все, що Я здійснюю в ім'я Отця Свого, свідчить на Мою користь. ²⁶Та ви не вірите, бо не належите до Моєї пастви. ²⁷Ті ж, хто належить, слухаються голосу Мого. Я знаю їх, і вони йдуть за Мною. ²⁸І дарую Я їм вічне життя. Вони ніколи не помруть, і ніхто їх не вирве з рук Моїх.

²⁹Мій Отець, що дав їх Мені, Він більший за всіх. Тож ніхто не зможе вирвати тих, хто йде за Мною, з рук Отця Мого. ³⁰Отець Мій і Я — єдині».

³¹Знову юдеї почали братися за каміння, щоб побити Його. ³²А Ісус мовив: «Багато добрих справ зробив Я перед очима вашими в ім'я Отця Мого. За котру ж із тих добрих справ ви хочете побити Мене камінням?»

³³Тоді юдеї відповіли Йому: «Не за добрі вчинки ми хочемо побити Тебе камінням, а за те, що ганьбиш Бога, за те, що Ти, простий смертний, намагаєшся Себе за Бога видати». ³⁴І сказав Ісус: «Хіба не написано у вашому Законі: «Я сказав, що ви боги»?³ ^{35–36}Отже, тих, до кого прийшло слово Боже, Він назвав «богами» (а Святе Письмо не відкинеш). Ви ж на Того, Кого Отець освятив і послав у світ, кажете: «Ти ганьбиш Бога». І то лише тому, що Я сказав: «Я Син Божий».

³⁷Якщо Я не роблю того, що Отець Мій звелів Мені робити, тоді не вірте Мені. ³⁸Навіть якщо ви не вірите в Мене, то

повірте хоча б у діла Мої. Так ви дізнаєтесь і зрозумієте, що Отець Мій у Мені, а Я в Отці Своему».

³⁹Юдеї знову хотіли схопити Його, та не змогли цього зробити — Ісус не дався їм у руки.

Ісус по той бік ріки Йордан

^{40–41}Ісус знову вирушив на інший бік Йордану, на те місце, де раніше Іоан хрестив людей. Він залишався там, і багато людей приходило до Нього, кажучи: «Іоан не здійснював ніяких чудес, та все, що казав він про цього Чоловіка, правда!»⁴² І багато з тих, хто був там, повірили в Нього.

Смерть Лазаря

11 У місті Вєфанії, де жили Марія та її сестра Марта, був один чоловік, що захворів. Звали його Лазар. ²Марія була тією самою жінкою, що змастила була мирром⁴ Господа і волоссям своїм обтерла Йому ноги. Хворий Лазар був її братом. ³Сестри послали переказати Ісусу: «Господи, Твій близький друг хворіє». ⁴Почувши це, Він сказав: «Ця хвороба не смертельна, вона для слави Божої, щоб Син Божий прославився через неї». ⁵Ісус любив і Марту, і сестру її, і Лазаря. ^{6–7}Довідавшись, що Лазар занедужав, Він побув іще два дні там, де застала Його ця звістка, а потім сказав своїм учням: «Ходімо в Юдею знову».

⁸Тоді учні звернулися до Нього: «Вчителю, юдеї тільки-но хотіли побити Тебе камінням, а Ти знову йдеш туди?» ⁹На те Ісус відповів: «Хіба не дванадцять годин має день? Якщо людина вдень ітима дорогою, то не спотикатиметься, бо їй світитиме світло світу цього. ¹⁰Якщо ж уночі ітима, то спотикатиметься, бо немає світла, яке б допомогло цій людині бачити».

¹¹Сказавши так, Ісус додав: «Наш приятель Лазар заснув, та Я піду й розбуджу його.» ¹²Учні Його відповіли: «Господи, якщо він заснув, то буде все гаразд, і він видужає». ¹³Але Ісус говорив про смерть Лазаря, а вони гадали, що Він каже про звичайний сон. ¹⁴Тоді Ісус відверто мовив: «Лазар помер. ¹⁵Я ж радий, що Мене там не

¹Свято Відновлення Свято Відновлення відзначалося протягом 8 днів у грудні. Спершу то було свято зимового сонцестояння, пізніше відзначалося як свято очищення Єрусалимського храму від бовванів, здійснене первосвященником Макковеем у 164 році до н.е.

²Соломонів ганок Галерея, де можна було сховатися від негоди.

³Вірш 34 Псалми 81:6.

⁴Мирро ароматична олія, що вживалася як у косметичних цілях, так і для змащення померлих (Див.: Євангелія від Матвія 26:6–13).

було. І Я радий за вас, бо зможете тепер піти туди й пересвідчитися, й повірити в Мене. А зараз ходімо до нього.»¹⁶Тоді Хома, на прізвисько Близнюк, звернувся до всіх учнів: «Ходімо й ми разом з Ісусом і помремо з Ним разом».

Ісус у Вефанії

¹⁷Прийшовши до Вефанії, Ісус довідався, що Лазар уже чотири дні лежить у могилі.^{18–19}Вефанія розташована кілометрів за три від Єрусалима, й багато юдеїв прийшло до Марти й Марії, щоб розділити з ними печаль з приводу смерті брата та втішити їх.

²⁰Почувши, що прийшов Ісус, Марта пішла Його зустрічати, а Марія в цей час залишалася вдома.²¹І сказала Марта Ісусові: «Господи, якби Ти був тут, то не помер би мій брат.²²Я знаю, що навіть зараз, хоч би чого б Ти попросив у Бога, Він дасть Тобі».²³І відповів їй Ісус: «Твій брат воскресне».²⁴Марта тоді каже: «Я знаю, що він повстане у воскресіння останнього дня.»

²⁵«Я є воскресіння і життя! — сказав Ісус. — Хто вірить у Мене, хоч і вмере, буде жити.²⁶І жоден, хто живе й вірить у Мене, не помре ніколи. Чи ти віриш цьому?»²⁷«Так, Господи! — сказала вона. — Я вірю, що Ти Христос, Син Божий, що мав прийти у світ».

²⁸Промовивши це, вона пішла й поклікала свою сестру Марію і сказала їй нишком: «Учитель уже тут, Він тебе кличе».²⁹Почувши це, Марія відразу підвелася й пішла до Нього.

³⁰На той час Ісус іще не прийшов до селища, а був там, де Марта зустріла Його.³¹Юдеї, що були в домі і втішали її, побачивши, що Марія швидко встала й вийшла, подумали, що йде вона до могили плакати, й пішли за нею.

³²Прийшовши на те місце, де був Ісус, і побачивши Його, Марія впала до ніг Його і сказала: «Господи, якби Ти був тут, то не помер би мій брат».³³Ісус був глибоко схвилюваний її горем, тим, як вона побивається і як плачуть юдеї, що прийшли разом з нею.³⁴Ісус запитав: «Де ви його поклали?» «Господи, — відповідають Йому, — йди подивись»

³⁵Ісус заплакав.³⁶Тоді юдеї почали казати: «Подивіться, як Він любив Лазаря!»³⁷Та деякі обізвалися: «Цей Чоловік, що

зробив сліпого зрячим, міг би й Лазаря захистити від смерті».

Ісус повертає Лазаря до життя

³⁸І знову Ісус, зворушений до глибини душі, пішов до могили. То була печера, вхід до якої був завалений каменем.³⁹Ісус сказав: «Заберіть цей камінь». Марта, сестра померлого, Йому у відповідь: «Господи, зараз уже відгонить, бо пройшло чотири дні, як він помер».⁴⁰Ісус промовив: «Хіба не казав Я тобі, що якщо повіриш, то бачитимеш Божу славу?»

⁴¹Тож вони відкотили камінь. Ісус, підвівши очі вгору, мовив: «Отче, дякую Тобі, що почув Мене.⁴²Я знаю, що Ти завжди чуєш Мене, та Я казав це заради людей, що стоять навколо, щоб вони повірили, що саме Ти послав Мене».⁴³Мовивши так, Він голосно покликав: «Виходь, Лазарю!»⁴⁴І вийшов померлий, і руки й ноги його були сповиті полотном, і обличчя загорнуте. Тоді Ісус звернувся до всіх: «Розповийте його, і нехай собі йде».

Юдеї хочуть убити Ісуса

⁴⁵І багато юдеїв, що прийшли до Марії і побачили, що Ісус здійснив, повірили в Нього.⁴⁶Та деякі пішли до фарисеїв і розповіли їм про все, що зробив Ісус.⁴⁷Тоді первосвященники й фарисеї, зібравши Синедріон¹ сказали: «Що нам робити? Цей Чоловік творить багато чудес!⁴⁸Якщо ми дозволимо Йому діяти так і далі, то всі повірять у Нього, і прийдуть римляни, зруйнують наш храм і знищать народ».

⁴⁹Але один із них, на ім'я Каяфа, що у той рік був первосвященником, мовив: «Ви нічого не знаєте.⁵⁰І не розумієте, що для вас буде краще, якщо один чоловік загине за людей, ніж якщо весь народ буде знищено».^{51–52}І сказав це він не від себе. Оскільки він був первосвященником того року, він передрікав, що Ісус помре за людей, і не лише заради юдейського народу, а щоб об'єднати всіх дітей Божих, розкиданих по світу.

⁵³І з того самого дня вони стали шукати зручну нагоду, щоб убити Ісуса.⁵⁴Тоді Він перестав відкрито ходити серед юдеїв, а подався звідти до міста Єфраїма, роз-

¹Синедріон — Верховний суд Юдеї.

ташованого ввідалік, біля пустелі. Там і залишався Він зі Своїми учнями.

⁵⁵Находило свято юдейської Пасхи, і багато людей з усіх країв подалося до Єрусалима, щоб виконати обряд очищення перед Пасхою. ⁵⁶Вони шукали Ісуса і питали один одного, стоячи в храмі: «Як ви гадаєте, чи прийде Він на свято?» ⁵⁷Первосвященики і фарисеї віддали наказ: якщо хтось довідається, де перебуває Ісус, то повинен негайно повідомити про це, щоб Його могли схопити.

Ісус у Вефанії у Своїх друзів

12 За шість днів до Пасхи Ісус подався до Вефанії, де жив Лазар, якого Він воскресив із мертвих. ²Там Йому приготували вечерю, і Марта прислужувала за столом. Серед тих, хто з Ним вечеряв, був і Лазар. ³Марія взяла глечик, де було з півлітра дорожніх пахощів, зроблених із справжнього нард¹, облила ними Ісусові ноги, витерла їх своїм волоссям, і чудовий аромат мирра наповнив увесь дім.

⁴Один із Ісусових учнів, Юда Іскаріот, що мав Його зрадити, сказав: ⁵«Чому було б ці пахощі не продати за триста срібних монет² і не роздати гроші бідним?» ⁶Юда мовив це не тому, що дбав про бідних, а тому, що був злодієм. Він завідував скринькою з пожертвуваннями і крав гроші звідти. ⁷«Залиш її! — сказав Ісус. — Нехай вона робить свою справу в ім'я Мого поховання. ⁸Бідні завжди будуть з вами, та не завжди з вами буду Я».

Змова проти Лазаря

⁹Багато юдеїв, дізнавшись, що Ісус у Вефанії, прийшло на свято, щоб побачити Його. Вони хотіли побачити й Лазаря, якого Ісус воскресив із мертвих.

¹⁰Тоді первосвященики змовилися вбити й Лазаря. ¹¹Бо через нього багато юдеїв кидали своїх вождів і починали вірити в Ісуса.

Ісус приходить до Єрусалима

^{12–13}Наступного дня великий натовп людей прийшов до Єрусалима на свято. Почувши,

¹**Нард** рослина на сході з роду валеріанових, з якої робили пахощі.

²**Срібна монета** Срібна монета, або динар, була середньою денною заробітною платнею.

що Ісус має там бути, люди взяли пальмове гілля й пішли зустрічати Його, вигукуючи:

«Осанна!³

Благословенний Той,
Хто приходить в ім'я Господа!
Благословенний будь, Царю
Ізраїльський!»

Псалми 117:25–26

¹⁴Знайшовши віслюка, Ісус сів на нього, як було написано у Святому Письмі:

¹⁵ «Не бійся, місто Сіонське!
Ось Цар твій їде верхи на
віслюкові».

Захарія 9:9

¹⁶Спочатку Його учні не зрозуміли цього, та коли Ісус прославився, то згадали, що було про Нього так написано у Святому Письмі, і що так люди і зробили Йому.

Люди розповідають про Ісуса

¹⁷Ті, хто був з Ісусом, коли Він воскресив Лазаря з мертвих і звелів йому вийти з могили, почали всім розповідати про те, що сталося. ¹⁸Через те й натовп пішов Йому назустріч, бо всі почули, що саме Він здійснив це чудо. ¹⁹Тоді фарисеї почали говорити поміж себе: «Ви бачите, нам так і не вдається щось зробити! Он гляньте, здається, що весь світ пішов за Ним!»

Ісус говорить про життя і смерть

²⁰Серед тих, що прийшли поклонитися на Пасху, були греки. ²¹Вони підійшли до Пилипа з Вефсаїди, що в Галилеї, і мовили: «Добродію, ми хочемо побачити Ісуса». Пилип пішов до Андрія і сказав йому про це. ²²Тоді Андрій разом з Пилипом пішли й розповіли про все Ісусові. ²³Тоді Ісус відповів їм: «Час прийшов для Сина Людського прославитися. ²⁴Істинно кажу вам: якщо пшеничне зерно не впаде в ґрунт і не загине, то залишиться одне. Коли ж воно впаде в ґрунт і загине, то принесе багато зерен і дасть добрий врожай.

²⁵Той, хто любить власне життя, загубить його, хто ж ненавидить своє життя в цьому світі, той збереже його для вічного життя.

²⁶Хто служить Мені, має йти слідом, і там,

³**Осанна** давньоєврейське слово, що означає: «Спаси», «Благослови».

де Я перебуватиму, буде й слуга Мій. Того, хто служить Мені, шануватиме і Отець Мій.

Ісус говорить про Свою смерть

²⁷Зараз Я стурбований. Що Мені сказати? Можливо, такі слова: «Отче, врятуй Мене від цього часу страждань»? Ні, тому, що заради цих страждань Я й прийшов.

²⁸Отче, нехай славиться ім'я Твоє».

І почувся Голос з неба: «Я вже прославив ім'я Своє і ще прославлю».

²⁹Тоді з натовпу, який був там, ті, хто чув це, почали казати, що то був грім. Деякі з них казали: «То ангел говорив з Ним».

³⁰І відповів Ісус: «Не для Мене той голос пролунав, а для вас. ³¹Судний час прийшов для цього світу, і скинуто буде його правителя. ³²І коли Я вознесуся над землею, то приверну всіх людей до Себе». ³³Він так сказав, щоб показати, яку смерть має прийняти.

³⁴І тоді народ Йому відповів: «Наш Закон каже, що Христос житиме вічно, то як же ти можеш говорити, що Син Людський вознесеться? І хто ж Він, Син Людський?»

³⁵І мовив Ісус: «Світло ще не довго буде з вами. Ідіть, поки Світло маєте, щоб темрява не застала вас, бо той, хто ходить у п'ятні, не знає, куди йде. ³⁶Вірте у Світло, поки Світло з вами, бережіть віру в Нього, щоб стати синами Світла». Мовивши це, Ісус пішов геть і сховався від людей.

Юдеї відмовляються повірити в Ісуса

³⁷Хоча Ісус і здійснив усі ці дива в присутності людей, вони однак не вірили Йому. ³⁸Бо здійснилося сказане пророком Ісаєю:

«Господи, хто повірив у те, що ми
сказали?
Хто бачив силу Господню?»

Ісаія 53:1

³⁹Через те вони не могли повірити, бо Ісаія сказав ще й таке:

⁴⁰ «Бог зробив людей сліпими,
а серця їхні кам'яними,
щоб вони не могли бачити очима
і розуміти серцем своїм,
щоб звернулися до Мене щоб Я
зцілив їх».

Ісаія 6:10

⁴¹Ісаія сказав так, бо бачив Його славу і говорив про Нього. ⁴²Та багато людей, навіть дехто з юдейських правителів, повірили в Ісуса. Однак, боячись фарисеїв, вони не могли відкрито признатися в цьому, щоб їх не вигнали з синагоги. ⁴³Вони любили мирську хвалу більше, ніж хвалу Божу.

Судитимуть людей за вченням Ісусовим

⁴⁴І мовив Ісус на весь голос: «Хто вірить у Мене, той справді вірить і в Того, Хто послав Мене. ⁴⁵А хто Мене бачить, той бачить і Того, Хто послав Мене. ⁴⁶Я прийшов у цей світ як Світло, щоб жоден, хто вірить у Мене, не залишався б у темряві. ⁴⁷Якщо хто почує Мої слова, та не коритиметься їм, то Я йому не суддя, бо не судити світ Я прийшов, а врятувати його. ⁴⁸Хто Мене не визнає і не приймає слова Мої, тому буде інший суд: ті слова, яким Я навчав, будуть йому суддею в Останній день.

⁴⁹Бо говорю Я не від Себе. Отець, що послав Мене, дав Мені наказ, як і чого Я маю навчати. ⁵⁰І Я знаю, що Його наказ приносить вічне життя. Тож Я кажу те, що Отець велів Мені».

Тамна вечеря. Ісус обмиває ноги Своїм учням

13 Було це перед святом Пасхи, і Ісус знав, що прийшов час Йому покинути цей світ і піти до Отця Свого. Він завжди любив тих, хто був з Ним у світі, й вирішив показати їм, що любов ця до них була безмежною. ²То сталося під час вечері, коли диявол уже переконав Юду, сина Симона Іскаріота, зрадити Ісуса. ³Ісус знав, що Отець дав Йому владу над усім, і що прийшов Він від Бога й повертався до Нього. ⁴Він підвівся з-за столу, зняв з Себе верхній одяг, узяв рушника і підперезався ним. ⁵Тоді налив води у миску і почав мити Своїм учням ноги й витирати їх рушником, яким був підперезаний.

⁶Коли Ісус підійшов до Симона-Петра, той запитав Його: «Господи, невже Ти будеш мити мені ноги?» ⁷У відповідь Ісус мовив: «Ти не розумієш зараз, що Я роблю, а зрозумієш пізніше». ⁸Петро сказав Йому: «Ти ніколи не митимеш ніг моїх!» На те

Ісус відповів: «Якщо Я не обмию їх, то не матимеш ти місця поруч зі Мною».

⁹«Господи, — попросив Симон-Петро, — обмию не лише ноги, а й руки мої і голову!» Тоді Ісус до нього й каже: ¹⁰«Тому, хто обмився, лише ноги обмити треба, бо він чистий увесь. І ви чисті, та не всі». ¹¹Він знав того, хто зрадить, тому й сказав так: «Ви чисті, та не всі».

¹²Скінчивши обмивати ноги, Ісус знову вдягнувся і, повернувшись на Своє місце за столом, мовив: «Чи розумієте ви, що Я для вас зробив? ¹³Ви називаєте Мене Вчителем і Господом. І маєте рацію, бо Я є. ^{14–15}Тож якщо Я, Господь і Вчитель, обмив ноги вам, то вам належить обмивати ноги один одному. Я подав вам приклад, щоб ви могли робити для інших те, що Я зробив для вас.

¹⁶Істинно кажу вам: жоден слуга не більший за свого господаря, так і Посланець не більший від Того, Хто Його послав. ¹⁷Якщо знатимете це, то щасливі будете, виконуючи такі правила. ¹⁸Я не кажу про вас усіх. Я знаю тих, кого вибрав. Та мусить збутися те, що написано у Святому Письмі: «Той, хто хліб їв зі Мною, повернувся проти Мене»¹. ¹⁹Я кажу вам про це зараз, перш ніж це збудеться, а коли воно збудеться, ви повірите: Я Той, що є. ²⁰Істинно кажу вам: хто приймає Мого посланця, той приймає і Мене, а хто приймає Мене, той приймає і Того, Хто Мене послав».

Ісус виявляє зрадника

²¹Мовивши це, Ісус став глибоко стурбованим і сказав відверто: «Істинно кажу вам: серед вас є один, хто зрадить Мене». ²²І Його учні почали дивитися один на одного, не розуміючи, про кого Він каже. ²³Один з Його учнів, той, якого Ісус любив, був поруч з Ісусом за столом. ²⁴Симон-Петро кивнув йому, щоб той спитав, про кого це Ісус мовив. ²⁵Той, нахилившись близько до Ісуса, запитав: «Господи, хто він?» ²⁶І відповів Ісус: «Це той, для кого Я вмочу скибку хліба в миску». Тоді Він вмочив хліб у миску й подав його Юді, сину Симона Іскаріота. ²⁷І лише Юда взяв той

хліб, як сатана увійшов у нього. І мовив Ісус до Юди: «Роби швидше те, що збираєшся зробити».

²⁸Та ніхто з тих, хто сидів поруч за столом, не зрозумів, чому Він так сказав Юді. ²⁹Через те, що Юда мав скриньку для грошей, одні гадали, що Ісус сказав йому: «Купи все, що нам потрібно для свята», інші, що Він велів роздати трохи грошей бідним. ³⁰Юда взяв шматок хліба в Ісуса і відразу вийшов. Була ніч.

Любіть одне одного

³¹Після того, як Юда вийшов, Ісус мовив: «Син Людський здобув тепер славу, а через Нього — Бог. ³²Оскільки Бог здобув славу через Нього, то й Син Людський прославиться через Бога. І Бог незабаром прославить Його. ³³Діти мої, вже не довго Я буду з вами, а потім ви шукатимете Мене. Це буде так, як Я сказав юдеям: «Ви не зможете піти туди, куди йду Я». Так і вам Я кажу. ³⁴Я даю вам нову заповідь: любіть один одного. Як Я вас полюбив, ви повинні любити один одного. ³⁵Всі знатимуть, що ви Мої учні, якщо ви любитимете один одного».

Ісус говорить, що Петро зречеться Його

³⁶«Господи, куди ж Ти йдеш?» — спитав Симон-Петро.

«Ти не можеш іти за Мною, куди Я йду, а пізніше — йтимеш», — відповів Ісус. ³⁷Петро знову запитав: «Господи, чому я зараз не можу йти? Я за тебе життя покладу». ³⁸Ісус відповів: «Ой, чи такий ти, що покладеш життя? Істинно кажу тобі: ще й півень не заспіває, як ти тричі зречешся Мене».

Ісус заспокоює Своїх учнів

14«Нехай не тривожаться ваші серця, — мовив Ісус. — І далі вірте в Бога, вірте також в Мене. ²У домі Отця Мого багато місця. І якби не так було, то Я б вам сказав. Я йду туди, щоб приготувати місце для вас. ³А коли піду й приготую, то повернуся й заберу з Собою вас, щоб ви були там, де Я. ⁴Куди Я піду, туди й ви шлях знаєте».

⁵Хома й каже тоді: «Господи, ми не знаємо, куди Ти йдеш. Звідки нам знати шлях?» ⁶«Я є Шлях, Істина й Життя, — відповів Ісус. — І ніхто не прийде до Отця

¹Вірш 18 Псалми 40:9.

інакше, як через Мене. ⁷Якщо ви справді знали Мене, то знали й Отця Мого. І відтепер ви знаєте Його, ви бачили Його».

⁸Тоді Пилип мовив: «Господи, покажи Отця, і цього буде досить для нас». ⁹Ісус відповів: «Я був серед вас так довго, а ти, Пилипе, досі не знаєш Мене? Хто бачив Мене, той і Отця бачив. Як ти можеш казати: «Покажи нам Отця»? ¹⁰Хіба ти не віриш, що Я є в Отці, а Отець у Мені? Слова, що кажу вам, ідуть не від Мене. Отець, що є в Мені, вершить справи Свої. ¹¹Повірте Мені, коли кажу, що Я є в Отці, а Отець в Мені. Якщо ж ні, то повірте в Мене за справи Мої. ¹²Істинно кажу вам: хто вірить у Мене, зможе здійснити те ж, що й Я. Так! Він здійснить навіть більше, бо Я йду до Отця Свого. ¹³І як ви попросите щось здійснити в ім'я Моє, Я здійснию те, що ви попросите. Я зроблю це, щоб Отець прославився через Сина. ¹⁴Якщо попросите чогось в Моє ім'я, те Я виконаю.

Ісус обіцяє пришестя Святого Духа

¹⁵Якщо любите Мене, то виконуватимете Мої заповіді. ¹⁶І Я проситиму Отця, а Він дасть вам іншого Розрадника, який буде з вами вічно. ¹⁷Це Дух Істини, якого світ не може прийняти, бо не бачить і не знає його. Ви ж його знаєте, бо він живе з вами і буде жити в вас.

¹⁸Я не залишу вас сиротами. Я прийду до вас. ¹⁹Ще трохи, і світ уже не побачить Мене, ви ж бачитимете Мене, бо Я живу і ви будете жити. ²⁰І того дня ви дізнаєтеся, що Я в Отці Своєму, а ви в Мені, а Я в вас. ²¹Хто приймає Мої заповіді й дотримується їх, той справді любить Мене, а хто любить Мене, того й Отець Мій полюбить, і Я любитиму того і явлюся йому».

²²І спитав Його Юда, але не Іскаріот: «Господи, як же це так, що Ти лише нам явишся, а не світові?» ²³Ісус мовив у відповідь: «Хто любить Мене, той слідуватиме вченню Моєму, і Отець любитиме того. І Ми прийдемо до Нього й будемо з Ним. ²⁴Хто ж не любить Мене, той не слідує вченню Моєму. І слово, що ви чуєте, йде не від Мене, воно належить Отцю Моєму, що послав Мене. ²⁵І все це Я вам казав, поки був разом з вами. Та й Розрадник, Дух Святий, що його пошле Отець в ім'я Моє,

навчить вас усього. ²⁶Він нагадає вам усе, що Я казав.

²⁷Живіть у злагоді. Я залишаю вам мир, та не так, як світ його дає! Нехай не тривожаться серця ваші й не страхуються. ²⁸Ви чули, як Я казав вам, що залишаю вас, але повернуся знову. Якби ви Мене любили, то зараз би раділи, що до Отця Я йду, тому що більший Він за Мене. ²⁹Я сказав вам про це зараз, перш ніж воно трапиться. А коли це станеться, ви зможете пересвідчитися й повірите.

³⁰Недовго вже говоритиму Я з вами, бо йде правитель світу цього¹. Але він не має влади наді Мною. І всі ці події відбуваються для того, щоб світ узнав, як люблю Я Отця. ³¹І чиню так, як наказав Отець Мені. Вставаймо ж і ходімо разом звідси».

Ісус мов та лоза виноградна

15«Я є справжня лоза виноградна, а Отець Мій — виноградар. ²Він зрізає все галуззя, що плодів не дає. Він підрізає й чистить кожну гілку, що плід несе. І тоді вона ще більше плодоносить. ³Ви вже очистилися вченням, що приніс Я вам. ⁴Тож лишайтесь в Мені, а Я залишуся в вас. Галузка не спроможна сама собою плід давати, якщо вона не є лозою. Так і ви не зможете, якщо не будете в Мені.

⁵Я є лоза, а ви — то є галуззя. Той, хто перебуває в Мені, а Я в ньому, дає врожай багатий. А без Мене ви не зможете нічого вдіяти. ⁶Якщо ж хто не залишиться в Мені, то буде подібний до відрізаної галузки. Її викинуть, і вона зів'яне. Люди збирають сухе галуззя, кидають його у вогонь і спалюють його.

⁷Якщо ви перебуватимете в Мені, і Моє вчення буде в вас, тоді просить чого хочете — і матимете. ⁸І через те Отець здобуде славу, що ви дасте багатий врожай і станете Моїми учнями. ⁹Як полюбив Отець Мене, Я теж так полюбив вас. Живіте ж у Моїй любові! ¹⁰Якщо будете дотримуватися заповідей Моїх, то житимете в Моїй любові. Так само і Я виконував заповіді Отця Мого, і зараз залишаюся в Його любові.

¹¹Я все це вам казав, аби радість Моя була з вами і щоб ваша радість була повна.

¹Недовго ... цього Мається на увазі диявол.

¹²Ось заповідь Моя: щоб ви любили один одного, як Я вас полюбив. ¹³Немає більшої любові, коли людина своє життя покладе за друга. ¹⁴Всі ви — Мої друзі, якщо виконуєте все, що Я вам заповідаю. ¹⁵І слугами не називаю Я вас більше — слуга не відає, що господар його робить. Я назвав вас друзями, бо все довірив вам, що чув Я від Отця Свого.

¹⁶І ви Мене не вибирали. То Я вас вибрав Сам і призначив, щоб ішли ви й приносили плоди. І це Моє бажання — щоб плід зостався ваш. Тоді чого попросите в ім'я Моє, все матимете від Отця. ¹⁷Ось вам Мій заповіт: любіть один одного.

Попередження Ісуса Своїм учням

¹⁸Якщо світ зненавидить вас, то пам'ятайте, що він іще раніше зненавидів Мене. ¹⁹Якби належали ви світу, він, як своїх, любив би вас. Але ви не належите світу, а Я обрав вас зо світу, тому світ вас ненавидить. ²⁰І пам'ятайте, що Я сказав вам: «Слуга не більший від хазяїна свого». Хто переслідує Мене, той переслідує і вас. Хто ж наслідуює Моє вчення, той наслідуватиме й ваше слово.

²¹Але люди робитимуть усе це вам з-за Мене, не знаючи Того, Хто послав Мене. ²²Якби Я не прийшов і не став би говорити з ними, вони б ніякого гріха не мали, та зараз немає прощення їм за їхні гріхи. ²³Той, хто ненавидить Мене, ненавидить Отця Мого. ²⁴Якби Я не здійснив перед людьми таких вчинків, яких більш ніхто не здійснював, гріха б вони не мали. Але вони побачили все, що зробив Я. І все ж ненавидять Отця і разом з Ним Мене. ²⁵І все це сталося для того, щоб збулися слова, записані в їхньому Законі: «Мене ненавидять вони, та без причини»¹.

²⁶Коли ж Я пришлю вам від Отця Розрадника, що є Духом Істини і від Отця йде, то на Мою Він користь свідчитиме. ²⁷Ви також свідчитимете про Мене, бо ви зі Мною були від самого початку.

Продовження прощальної промови Ісуса

16І все це розповів Я вам, щоб не зневірилися ви. ²Із синагоги виженуть вас люди. І час прийде, коли, вбивши когось

із вас, вважатиме вбивця, що служив він Богу. ³Всі діятимуть так, бо ні Отця не пізнали Мого, ані Мене. ⁴І розповів Я вам про це, щоб згадали, коли прийде той час, що попереджав Я вас. А не сказав вам про ці речі з самого початку через те, що був тоді ще з вами.

Ісус говорить про Дух Святий

⁵А зараз до Того вирушаю Я, Хто послав Мене, і жоден із вас не запитає Мене: «Куди Ти йдеш?» ⁶Зараз, коли Я вам усе це розповів, серця ваші сповнилися смутком. ⁷Та істинно кажу: для вас же ліпше буде, щоб Я пішов, інакше не прийде Розрадник. Пішовши, Я пришлю його до вас. ⁸І коли Він прийде, то виявить людям світу правду про гріх, і праведність, і суд. ⁹Він доведе людям, що вони грішні, бо не вірять у Мене. ¹⁰Доведе Він праведність Мою, бо до Отця Я йду, і ви Мене вже не побачите. ¹¹Він доведе, що є Божий суд, бо правителя світу цього вже засуджено. ¹²І ще багато чого хотів би Я вам сказати, та зараз іще не знесете ви всього того. ¹³Але як прийде Він, Дух Істини, то направить вас до істинної правди. І не від Себе говоритиме Він, а скаже те, що почує. Він сповістить вас про прийдешнє. ¹⁴І Він Мене прославить, бо візьме те, що належить Мені й відкриє його вам. Все, що належить Отцю Моєму, належить і Мені. ¹⁵Ось чому кажу Я, що візьме Він те, що Мені належить, і відкриє вам.

Ваш смуток обернеться радістю

¹⁶Незабаром ви вже не побачите Мене, а трохи згодом ви побачите Мене знов «.

¹⁷Тоді дехто з Його учнів почали казати один одному: «Що означають ці Його слова: «Незабаром ви вже не побачите Мене, а трохи згодом ви знов побачите Мене»? Або ці: «Бо до Отця Я йду»? ¹⁸І ще вони казали: «Що це за «згодом», про що це Він говорить? Ми не розуміємо, що Він каже». ¹⁹Ісус знав, що вони хотіли Його запитати, тож мовив: «Ви сперечаєтеся поміж себе про те, що Я сказав: «Незабаром ви вже не побачите Мене, а трохи згодом ви знов побачите Мене».

²⁰Істинно кажу вам: будете стогнати й голосити, а світ радітиме. Сумуватимете, та смуток ваш обернеться радістю. ²¹Коли

¹Вірш 25 Псалми 34:19; 68:4.

жінка народжує дитину, то терпить муки, бо прийшов її час, а як народить, то забуває про всі страждання, бо сповнена радістю, що людина прийшла у світ. ²²Тож і ви засмучені зараз. Та Я знову побачу вас, і ви будете мати радість, і ніхто не зможе позбавити вас її. ²³І не питатимете ви в той день у Мене нічого. Істинно кажу вам: хоча б що ви попросили в Отця в Моє ім'я, Він усе вам дасть. ²⁴Та досі ви не просили ще нічого в Моє ім'я. Тож просіть — і все одержите, щоби радістю сповнилися серця ваші.

Перемога над світом

²⁵Про все це Я розповідав вам притчами. Та прийде час, коли Я вже не говоритиму притчами, а просто повідаю вам про Отця. ²⁶Того дня ви зможете просити в Моє ім'я, і Я вже не кажу, що проситиму за вас Отця. ²⁷Бо Сам Отець вас любить за те, що ви любите Мене. Він любить вас за те, що ви повірили, що Я прийшов від Бога. ²⁸Так, Я прийшов у цей світ від Отця. А зараз залишаю вас і повертаюся до Нього».

²⁹І учні сказали Йому: «Ось зараз Ти говориш чітко й відверто і не розповідаєш притчі. ³⁰Тепер ми знаємо, що Тобі все відомо, і навіть не маєш потреби, щоб Тебе хто питав. І тому ми віримо, що Ти прийшов від Бога».

³¹І сказав Ісус: «То тепер ви вірите? ³²Послухайте! Надходить час, і він уже прийшов, коли ви всі розійдетесь. Кожен повернеться до своєї домівки, а Мене залишите. Та Я не самотній, бо Отець Мій зі Мною. ³³Розповів Я вам про все для того, щоб ви мали через Мене мир та спокій. У цьому світі ви страждатимете, та будьте мужні! Я переміг світ!»

Ісус молиться за своїх учнів

17Мовивши так, Ісус звів очі до неба й сказав: «Отче, прийшов час: даруй славу Синові Своєму, щоб Син Твій зміг прославити Тебе. ²Ти дав Йому владу над всіма людьми, щоб Він дарував вічне життя тим, кого Ти Йому дав. ³Вічне життя в тому, щоб вони могли знати Тебе, Єдиного, Істинного Бога, й Ісуса Христа, посланця Твого.

⁴Я прославив Тебе на землі і завершив те, що Ти доручив Мені зробити. ⁵А зараз даруй

Мені славу перед образом Твоїм, Отче, славу, що Я мав з Тобою — ще до існування світу. ⁶Я показав, який Ти є тим людям, котрих Ти дав мені від світу. Вони були Твоїми, але Ти дав їх Мені, і вони зберегли Твоє слово.

⁷Зараз же вони знають, що усе, що Ти дав Мені, йде від Тебе. ⁸Я дав їм вчення, що Ти дарував Мені, і вони прийняли його. Вони зрозуміли істинно, що Я прийшов від Тебе й повірили, що Ти послав Мене. ⁹І Я молюся за них. Я не молюся за всіх людей, а лише за тих, кого Ти дав Мені, бо вони — Твої.

¹⁰Все, що Моє, — Твоє. А Твоє — Моє, і Я прославився через них. ¹¹Я йду до Тебе. Я вже не належу цьому світові, а вони залишаються в ньому. Отче Святий, збережи їх в ім'я Твоє, Яке Ти дав Мені, щоб вони були єдиними, — так, як Ми єдині. ¹²Коли Я був з ними, то оберігав їх ім'ям Твоїм, що Ти дав Мені. Я захищав їх, і жоден із них не загинув, крім одного, що приречений був на погибель. Так збулося сказане у Святому Письмі¹. ¹³Тепер Я йду до Тебе, але молитву цю промовляю тут, поки перебуваю в цьому світі, щоб цим людям передалася радість Моя, і щоб мали вони радість досконалу.

¹⁴Я приніс їм слово Твоє, та люди зненавиділи їх, бо вони не належать цьому світові, як і Я не належу йому. ¹⁵Я не молюся за те, щоб Ти забрав їх зі світу. Я молюся за те, щоб Ти вберіг їх від лиха. ¹⁶Вони не належать світові цьому, як і Я йому не належу.

¹⁷Приготуй їх на служіння Тобі через служіння істині. Вчення Твоє — істина. ¹⁸Як Ти послав Мене у світ, так і Я послав їх у світ. ¹⁹Я віддаю Себе Тобі на служіння від їхнього імені, щоб і вони могли присвятити себе служінню Тобі через служіння істині.

²⁰Та Я молю Тебе не лише за них, а також і за тих, хто вірить у Мене завдяки вченню, що вони несуть для інших. ²¹Я молюся за те, щоб усі ці люди єдналися у вірі й жили так, як Ти, Отче, — в Мені, а Я — в Тобі. Нехай і вони будуть об'єднані з Нами, щоб світ повірив, що Я — Твій посланець. ²²Я приніс їм славу, що Ти дав Мені, щоб вони єдналися так, як Ми з Тобою. ²³Я в них, а

¹Так ... Письмі Псалми 40:10.

Ти в Мені, щоб і вони могли стати єдиним цілим, щоб світ дізнався, що ти послав Мене, і полюбив їх так, як полюбив Мене. ²⁴Отче, Я хочу, щоб ті, кого Ти дав Мені, були зі Мною там, де буду Я, щоб вони могли побачити славу Мою, що ти дав Мені, бо полюбив Мене, ще до створення світу. ²⁵Отче Праведний! Світ не знає Тебе, та Я знаю Тебе, і вони знають, що Ти послав Мене. ²⁶Я відкрив їм, який Ти є, і надалі відкриватиму, щоб та любов, якою Ти полюбив Мене, огорнула і їх, і щоб Я й надалі жив у їхніх серцях».

Арешт Ісуса

18Мовивши це, Ісус разом зі Своїми учнями подався на другий бік річки Кедрон¹. Там був сад, і в той сад вони всі ввійшли. ²Юда, зрадник Його, також знав це місце, бо Ісус часто зустрічався тут зі Своїми учнями. ³Тож Юда прийшов туди й привів закін воїнів і сторожу з храму. Їх послали первосвященники й фарисеї. Воїни мали з собою ліхтарі, смолоскипи й зброю.

⁴Знаючи, що має статися з Ним, Ісус вийшов наперед і запитав їх: «Кого шукаєте?» ⁵Ті відповіли: «Ісуса з Назарета». Він їм тоді: «Це Я». Юда, що зрадив Його, стояв там з ними. ⁶Коли Він сказав: «Це Я», всі відступили назад і попадали на землю. ⁷Тоді Ісус знову запитав їх: «Кого ви шукаєте?» А ті відповіли: «Ісуса з Назарета». ⁸І сказав тоді Ісус: «Я ж вам сказав, що це Я. Отже, якщо ви шукаєте Мене, то нехай ці люди йдуть собі».

⁹Ісус сказав так, щоб збулися слова, сказані раніше: «Я не загубив жодного з тих, кого Ти дав Мені». ¹⁰Симон-Петро мав меч, і вихопив його з піхов і, вдаривши слугу первосвященника, відтяв йому праве вухо. А звали того слугу Малх. ¹¹І сказав Ісус Петрові: «Захвай свого меча до піхов. Невже не питиму Я чашу страждань, що Отець дав Мені?»

¹²⁻¹³Тоді воїни на чолі зі своїм командиром і юдейська сторожа схопили Ісуса. Вони зв'язали Його й повели спочатку до Анни, Каяфиного тестя. Каяфа був первосвященником того року. ¹⁴Саме Каяфа

раніше радив юдеям, що було б краще, якби один чоловік помер за народ.

Петро відрікається від Ісуса

¹⁵Симон-Петро разом із іншим учнем² ішов за Ісусом. Того другого добре знав первосвященик, тож він і зайшов у двір первосвященника разом з Ісусом. ¹⁶А Петро зостався зовні, коло воріт. Тоді другий учень, що добре був знайомий первосвященикові, сказав щось служниці і провів Петра. ¹⁷Служниця й каже Петрові: «Ти також один із учнів Цього Чоловіка?» А Петро їй: «Ні!» ¹⁸Тим часом слуги й сторожа, назбиравши хмизу, розклали вогнище й стали гуртом коло нього, щоб погрітися, бо було холодно. Петро також стояв з ними й грівся.

Допит Ісуса

¹⁹Первосвященик поцікавився в Ісуса про Його учнів і про Його вчення. ²⁰І відповів Ісус: «Я завжди говорив відкрито перед людьми. Я завжди навчав у синагогах і храмі, де збираються всі юдеї, і ніколи нічого не приховував. ²¹Навіщо ж допитуєш Мене? Запитай тих, хто слухав Мене і чув, що Я казав. Вони напевно знають!»

²²Коли Ісус це мовив, то один зі сторожі підійшов до Нього і вдарив Його, сказавши: «Оце Ти так відповідаєш первосвященикові?» ²³Ісус же йому на те: «Якщо Я сказав щось не так, то що саме? А якщо Я сказав правду, то навіщо б'єш Мене?» ²⁴Тоді Анна відіслав зв'язаного Ісуса до первосвященника Каяфи.

Петро знову зрікається Ісуса

²⁵Увесь цей час Симон-Петро стояв і грівся. Коли його запитали: «Чи й ти часом не з Його учнів?» — то він відрікся, мовивши: «Ні». ²⁶Один із родичів того слуги первосвященника, якому Петро відтяв вухо, спитав: «Чи не тебе я бачив у саду разом з Ним?» ²⁷Петро й цього разу відрікся. І тут заспівав півень.

¹**Кедрон** Долина Кедрон або Кедронська, по якій протікав струмок із тією ж назвою. Вона розташована між Єрусалимом та Оливною горою.

²**Симон-Петро ... за Ісусом** Тут і далі Іоан, не називаючи імені, пише про себе.

Суд над Ісусом у Понтія Пилата¹

²⁸І повели Ісуса від Каяфи до палацу прокуратора. Було це рано вранці. Юдеї не схотіли заходити туди, щоб не осквернитися, і щоб можна було на свято їсти пасху. ²⁹Тож Пилат вийшов до них і мовив: «У чому ви звинувачуєте цього Чоловіка?» ³⁰Вони йому відповіли: «Не був би цей Чоловік злочинцем, не привели б ми Його до тебе!»

³¹Тоді Пилат сказав: «Заберіть Його і судіть самі, за вашим законом». Вони відповідають: «Але твій закон не дозволяє нам нікого засуджувати на смерть». ³²І сталося так, як передрікав Ісус, коли говорив про те, якою смертю помре.

³³Пилат повернувся до свого палацу й, покликавши Ісуса, запитав Його: «Ти й справді Цар Юдейський?» ³⁴Ісус йому відповів: «Ти це від себе кажеш, чи інші тобі розповіли про Мене?» ³⁵«Хіба я юдей? — запитав Пилат. — Це Твої співвітчизники й первосвященики привели Тебе до мене. Що лихого Ти вчинив?» ³⁶І відповів Ісус: «Моє Царство не належить цьому світові. Якби воно належало, то слуги Мої воювали б так, щоб не виданий би Я був юдеям. Та Царство Моє не звідси».

³⁷Тоді Пилат спитав: «Отже, Ти — Цар?»
«Це Ти сказав, що Я Цар, — відповів Ісус. — Народився ж Я і прийшов у цей світ заради того, щоб свідчити про істину. І кожен, хто на боці істини, прислухається до Мого Голосу».

³⁸Пилат тоді й питає: «Що ж є істина?» І мовивши так, він знову вийшов до юдеїв і сказав: «Я не знаходжу ніякої провини за цим Чоловіком. ³⁹Та є у вас звичай, за яким я відпускаю когось із злочинців на Пасху. Чи хочете, щоб я відпустив для вас Царя Юдейського?» ⁴⁰Ті знову загукали: «Не Його відпусти, а Варавву!» Варавва ж був розбійником.

Знущання з Ісуса

19Тоді Пилат наказав забрати Ісуса й покарати батогами. ²І воїни, сплівши тернового вінка, наділи Йому на чоло й накинули на Нього багрянцю. ³Вони підходили до Нього, кажучи: «Вітаємо Тебе,

Царю Юдейський!», — і били Його по обличчю.

Ісус знову перед Пилатом

⁴Пилат знову вийшов і звернувся до натовпу: «Послухайте, я накажу вивести Його до вас, щоб ви знали, що я не бачу ніякої провини за Ним».

⁵І вийшов Ісус, і на Ньому був терновий вінок, а на плечах Його була багрянця. І сказав тоді Пилат: «Ось цей Чоловік!» ⁶Побачивши Його, первосвященики та варта храму загукали: «Розіпни Його! Розіпни Його!»

«Ви самі беріть Його і розпинайте! — сказав Пилат. — Бо я не знаходжу ніякої провини за Ним».

⁷«Ми маємо Закон, і згідно з ним Він мусить померти, бо назвав себе Сином Божим», — відповіли юдеї Пилатові. ⁸Почувши це, Пилат іще більше злякався. ⁹Він знову повернувся до свого палацу й запитав Ісуса: «Звідки Ти?» Але Той йому не відповів. ¹⁰«Ти не хочеш зі мною розмовляти?» — запитав Пилат. Ти, напевно, знаєш, що я маю владу відпустити Тебе або ж розп'ясти?»

¹¹Тоді Ісус сказав: «Не мав би ти ніякої влади наді Мною, якби не була вона дарована тобі Богом. Отже, на тому, хто видав Мене тобі, лежить більший гріх».

¹²Після цього Пилат намагався знайти спосіб звільнити Ісуса, та юдеї кричали: «Якщо ти Його звільниш, то це означатиме, що ти не є цезаревим другом! Кожен, хто вдає з себе царя, йде супроти цезаря!» ¹³Коли ж Пилат почув це, то вивів Ісуса, а сам сів на суддівське місце, що звалося «Бруківка». Арамейською мовою воно звалося «Гаввата»².

¹⁴Було це в п'ятницю перед Пасхою, близько полудня. І сказав тоді Пилат юдеям: «Ось ваш Цар!» І всі закричали: ¹⁵«Забери Його! Забери Його геть! Розіпни Його!»

«Ви хочете, щоб я розп'яв вашого Царя?» — спитав Пилат. А первосвященики відповіли йому: «У нас немає іншого царя, крім цезаря!» ¹⁶Тоді Пилат віддав їм Ісуса на розп'яття. І вони взяли Його під варту.

¹Понтій Пилат римський намісник Юдеї в 26–36 рр. н.е.

²Гаввата Саме слово «Гаввата» означає «висота, узвишся». Це місце було розташоване перед палацем.

Розп'яття

¹⁷І пішов Він, несучи Свій хрест, до місця, що звалося Лобним, арамейською мовою — Голгофа. ¹⁸Там його розп'яли. А разом з Ним ще двох — по обидва боки, так що Ісус виявився посередині. ¹⁹Пилат звелів зробити напис на табличці й прибити її на хресті. «ІСУС НАЗАРЕТЯНИН. ЦАР ЮДЕЙСЬКИЙ», — було там написано.

²⁰Багато юдеїв прочитало цей напис, бо місце, де розп'яли Ісуса, було недалеко від міста й написано те було арамейською, грецькою та латинською мовами. ²¹Юдейські первосвященики сказали Пилатові: «Напиши не «Цар Юдейський», а так: «Цей Чоловік сказав: «Я — Цар Юдейський». ²²Пилат відповів їм: «Що я написав, те написав».

²³Розп'явши Ісуса, воїни взяли Його одяг і розділили на чотири частини, щоб кожному дісталось. Вони взяли також туніку,¹ але вона була без швів — цільно зіткана зверху до низу. ²⁴Тоді вони сказали один одному: «Не будемо її рвати, натомість кинемо жереб, кому вона дістанеться». І збулося сказане у Святому Письмі:

«Вони розділили одяг Мій між собою
і кинули жереб на Моє вбрання,
кому воно дістанеться».

Псалми 20:18

Отже, воїни так і зробили. ²⁵Біля хреста, на якому був розп'ятий Ісус, стояли Його мати, матрина сестра, Клеопова² жінка Марія та Марія Магдалена.

Смерть Ісуса

²⁶Побачивши, що Його матір і учень, якого Він дуже любив, стоять поруч, Ісус промовив до матері: «Жінко, ось твій син». ²⁷І учневі: «Це твоя мати». І учень узяв її до себе, і жила вона потім у нього.

²⁸Після цього Ісус, знаючи, що все вже звершено, і щоб виконати сказане у Святому Письмі, сказав: «Мене мучить спрага». Так здійснилося сказане у Святому Письмі³. ²⁹Там стояла посудина, повна оцту, і воїни, змочивши губку, настромили її на палицю і піднесли до Ісусових уст.

³⁰Спробувавши трохи оцту, Ісус мовив: «Це кінець». Тоді, схиливши голову, Він помер.

³¹То була п'ятниця. Щоб не залишати тіла на хрестах на суботу, бо та субота була особливо урочиста, вони попросили Пилата, щоб той наказав перебити розп'ятим ноги і зняти їх. ³²Тож прийшли воїни, поперебивали ноги спочатку одному, а потім другому з тих двох, що були розп'яті разом з Ісусом.

³³Підійшовши до Ісуса, вони побачили, що Він уже помер і не стали робити цього. ³⁴Але один воїн, узявши спис, проколов Ісусові бік, і з рани бризнули кров і вода. ³⁵Те засвідчив той, хто бачив це, і свідчення його істинне. Він знає, що каже правду, — щоб ви повірили. ³⁶І здійснилося те, щоб виконати сказане у Святому Письмі: «Жодна Його кістка не буде поламана»⁴. ³⁷І ще сказано у Святому Письмі: «Вони дивитимуться на Того, Кого прокололи списом»⁵.

Поховання Ісуса

³⁸Після цього Йосип із Ариматеї спитав у Пилата дозволу зняти Ісусове тіло з хреста. Він був учнем Ісуса, але тримав це в таємниці, бо боявся юдеїв. Пилат дав йому дозвіл. Тож він пішов і зняв Ісусове тіло. ³⁹З ним був і Никодим, що раніше приходив до Ісуса вночі. Він приніс із собою пахощів — суміш мирра з алое — літрів зі сто. ⁴⁰І взявши Ісусове тіло, вони загорнули Його в лляне полотно, змащене пахощами — так ховають за юдейським звичаєм. ⁴¹Поруч із місцем, де розп'яли Ісуса, був сад, а в саду тому була нова гробниця, в якій нікого не було поховано. ⁴²Оскільки була п'ятниця і юдеї готувалися до суботнього свята, та й гробниця була поруч, Ісуса там і поклали.

Учні знаходять Ісусову гробницю порожньою

20Рано-вранці у перший день тижня, ще затемно Марія Магдалена пішла до гробниці й побачила, що камінь, який затуляв вхід до печери, відсунуто. ²Прибігши до Симона-Петра й другого учня,

¹Туніка Одеяина на зразок довгої спідньої сорочки.

²Клеоп один із багатьох учнів Ісуса.

³Вірш 28 Псалми 21:15; 68:21.

⁴«Жодна ... поламана» Вихід 12:46. Це ж пророцтво зустрічається в Книзі Псалмів 33:20.

⁵«Вони ... списом» Псалми 21:15; 68:21.

якого любив Ісус, вона сказала: «Взяли Господа з гробниці й нам невідомо, куди поклали». ³Петро з тим учнем одразу ж пішли туди. ⁴Вони обоє бігли, але другий учень випередив Петра і прибіг до гробниці перший. ⁵Нахилившись, він побачив шматки полотна, що лежали там, але всередину не увійшов. ⁶⁻⁷У цей час наспів і Симон-Петро, що біг слідом, і, увійшовши до гробниці, побачив полотняну плащаницю на долівці, а також хустину, що вкривала Ісусову голову. Вона була згорнута й лежала осторонь, окремо від плащаниці.

⁸Тоді й другий учень зайшов усередину — той, що прийшов перший, — і, побачивши що сталося, повірив. ⁹Бо вони все ще не усвідомлювали сказаного у Святому Письмі, що Він має воскреснути з мертвих. ¹⁰Після цього учні повернулися додому.

Ісус являється Марії Магдалені

¹¹Марія стояла біля гробниці й голосила. Так, плачучи, вона нахилилася, щоб зазирнути всередину. ¹²Там вона побачила двох ангелів, що сиділи, один в головах, інший в ногах того місця, де лежало Ісусове тіло. І були вбрані вони в білі шати. ¹³Ангели запитали: «Жінко, чому ти плачеш?» А вона відповіла: «Якісь люди забрали звідси тіло Господа мого, і я не знаю, куди вони поклали Його». ¹⁴Сказавши так, вона обернулася й побачила Ісуса, що стояв поруч, та не впізнала Його.

¹⁵Ісус тоді й каже: «Жінко, чого ти плачеш? Кого шукаєш?» Марія подумала, що то садівник, і звернулася до Нього: «Шановний добродію, якщо це ти виніс Його, то скажи, куди поклав тіло. Я заберу Його».

¹⁶Ісус гукнув до неї: «Маріє!» Вона тоді, обернувшись, сказала арамейською мовою: «*Раввуні!*». Це означає: «Вчителю!» ¹⁷Ісус сказав: «Не затримуй Мене, бо Я ще не зійшов до Отця Свого, а йди до братів¹ Моїх і скажи їм: «Піднімаюся Я до Отця Свого і Отця вашого, до Бога Свого і Бога вашого». ¹⁸Марія Магдалена пішла до учнів і сказала їм: «Я бачила Господа». І вона розповіла все, що Він сказав їй.

¹Не затримуй ... братів Йдеться про Ісусових учнів.

Ісус являється учням

¹⁹Увечері того ж першого дня тижня зібралися Ісусові учні. Вони надійно замкнули за собою двері через страх перед юдеями. Увійшов Ісус, став перед ними та й каже: «Мир вам!» ²⁰Сказавши це, Він показав їм руки і Свій бік. Учні були раді бачити Господа. ²¹Тоді Ісус знову сказав їм: «Мир вам! Як Отець Мене послав, так і Я посилаю вас». ²²Мовивши так, він дихнув на них і сказав: «Прийміть Дух Святий. ²³Гріхи людські, які ви прощатимете, буде людям відпущено. Ті ж гріхи, що не прощатимете, не буде відпущено».

Ісус являється Хоми

²⁴Хоми, одного з дванадцятьох учнів, якого ще звали Дідимом², не було разом з усіма, коли приходив Ісус. ²⁵Тож інші учні сказали йому: «Ми бачили Господа!» А Хома їм відповідає: «Доки не побачу слідів від цвяхів на Його руках, доки не вкладу своїх пальців туди, й доки не вкладу руки своєї в рану, що в Його боці, не повірю!»

²⁶Через тиждень Ісусові учні знову були в домі, і Хома був серед них. Хоча двері й були зачинені, як і першого разу, Ісус увійшов, і ставши перед ними, мовив: «Мир вам!» ²⁷Тоді звернувся до Хоми: «Вклади свого пальця сюди. Подивись на Мої руки. Простягни руку і вклади її до рани у Моєму боці. Перестань сумніватися й повір». ²⁸І відповів йому Хома: «Мій Господи й Мій Боже!» ²⁹Тоді Ісус сказав йому: «Ти повірив, бо побачив Мене? Блаженні ті, що не бачили, та повірили».

Чому Іоан написав цю книгу

³⁰Ісус здійснив іще багато інших чудес у присутності Своїх учнів, про які не написано в цій книзі. ³¹Та все це написано, щоб ви могли повірити, що Ісус є Христом, Сином Божим, і щоб, повіривши, здобули життя в Його ім'я.

Ісус являється Своїм учням біля Тиверіадського озера

21 Після цього Ісус іще раз являвся Своїм учням — біля Тиверіадського озера. Ось як це сталося. ²Якось були разом

²Дідим Ім'я Хома має значення «близнюк». Тут Іоан вживає грецький варіант «Дідим».

Симон-Петро, Хома, що звався Дідимом, Нафанаїл з Кани, що в Галилеї, обидва сини Зеведееві, а також ще двоє Ісусових учнів.³ Симон-Петро й каже: «Я йду ловити рибу». А решта йому: «Ми йдемо з тобою!» Тож вони пішли й сіли в човен, але тієї ночі нічого не зловили.

⁴Настав ранок. Ісус прийшов і став на березі, але учні Його не впізнали. ⁵І запитав Ісус: «Друзі, впіймали ви щось?» Вони відповіли: «Ні». ⁶Тоді Ісус сказав їм: «Закиньте сіть праворуч від човна, то й зловите». Вони закинули, а витягти вже не могли, так багато риби вони впіймали.

⁷Тоді улюблений учень Ісуса сказав Петрові: «Це ж Господь!» Почувши, що то був Господь, Петро обв'язався навколо своїм одягом, бо був роздягнувся для риболовлі, й кинувся у воду. ⁸Решта учнів допливла до берега в човні, тягнучи за собою сіть із рибою. До берега там було недалеко, метрів зо ста.

⁹Вийшовши з човна на берег, вони побачили там розкладене вогнище, на якому пеклася риба, а поруч лежав хліб. ¹⁰Ісус сказав їм: «Принесіть трохи риби, тієї, що ви зловили». ¹¹Симон-Петро увійшов до човна й витяг на берег сітку, повну великої риби. І було там сто п'ятдесят три рибини, та сіть від такої кількості не порвалася.

¹²І сказав Ісус: «Ідіть снідати!» І жоден з учнів не наважився запитати: «Хто Ти?», бо вони знали, що то Господь. ¹³Ісус підійшов, узяв хліба й дав їм. Він також дав їм і риби. ¹⁴І це було вже втретє, як Ісус явився Своїм учням після того, як Він воскрес з мертвих.

Ісус розмовляє з Петром

¹⁵Коли вже всі поснідали, Ісус запитав Симона-Петра: «Симоне, Іоанів сину, чи любиш ти Мене дужче, ніж усі інші?» Петро відповів: «Так, Господи, Ти знаєш, що

я люблю Тебе». Ісус наказав йому: «Подбай про Моїх ягнят».

¹⁶І вдруге Він спитав його: «Симоне, Іоанів сину, чи ти Мене любиш?» Петро відповів: «Так, Господи, Ти знаєш, що я Тебе люблю». Ісус сказав: «Паси овець Моїх».

¹⁷Ісус запитав Петра втретє: «Симоне, Іоанів сину, чи любиш ти Мене?» Петро засмутився від того, що Ісус утретє його спитав: «Чи любиш ти Мене?». Але відповів: «Господи, Ти все знаєш. Ти знаєш, що я Тебе люблю». І сказав тоді Ісус: «Подбай про овець Моїх. ¹⁸Істинно кажу тобі: коли ти був молодий, ти вдягався сам і йшов, куди тобі заманеться, та постарівши, простягатимеш руки свої і хтось інший одягатиме тебе й вестиме туди, куди ти не схочеш». ¹⁹Сказав Він це, щоб вказати, якою смертю Петро прославить Бога. Після цих слів Ісус звернувся до Петра: «Іди за Мною».

²⁰Петро озирнувся й побачив, що за ними йшов улюблений учень Ісуса, той, що під час вечері був нахилився до Нього й спитав: «Господи, хто ж той, що зрадить Тебе?» ²¹Тож, побачивши його, Петро спитав Ісуса: «Господи, а з ним що буде?» ²²Ісус відповів йому: «Може, Я хочу, щоб він залишився, поки Я не прийду. Що тобі до цього? Ти йди за Мною!»

²³Чутка про те, що той учень не помре, розійшлася поміж братами. Але Ісус не казав, що той учень не помре. Він лише сказав: «Може, Я хочу, щоб він залишився, поки Я не прийду. Що тобі до цього?» ²⁴Саме цей учень і свідчить про все, він же й написав це, і ми знаємо, що свідчення це правдиве.

²⁵Багато ще чого Ісус здійснив, і якщо про все написати докладно, то книг було б стільки, що цілий світ, я гадаю, не вмистив би всього написаного.

License Agreement for Bible Texts

World Bible Translation Center

Last Updated: September 21, 2006

Copyright © 2006 by World Bible Translation Center

All rights reserved.

These Scriptures:

- Are copyrighted by World Bible Translation Center.
- Are not public domain.
- May not be altered or modified in any form.
- May not be sold or offered for sale in any form.
- May not be used for commercial purposes (including, but not limited to, use in advertising or Web banners used for the purpose of selling online ad space).
- May be distributed without modification in electronic form for non-commercial use. However, they may not be hosted on any kind of server (including a Web or ftp server) without written permission. A copy of this license (without modification) must also be included.
- May be quoted for any purpose, up to 1,000 verses, without written permission. However, the extent of quotation must not comprise a complete book nor should it amount to more than 50% of the work in which it is quoted. A copyright notice must appear on the title or copyright page using this pattern: "Taken from the HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™ © 2006 by World Bible Translation Center, Inc. and used by permission." If the text quoted is from one of WBTC's non-English versions, the printed title of the actual text quoted will be substituted for "HOLY BIBLE: EASY-TO-READ VERSION™." The copyright notice must appear in English or be translated into another language. When quotations from WBTC's text are used in non-saleable media, such as church bulletins, orders of service, posters, transparencies or similar media, a complete copyright notice is not required, but the initials of the version (such as "ERV" for the Easy-to-Read Version™ in English) must appear at the end of each quotation.

Any use of these Scriptures other than those listed above is prohibited. For additional rights and permission for usage, such as the use of WBTC's text on a Web site, or for clarification of any of the above, please contact World Bible Translation Center in writing or by email at distribution@wbtc.com.

World Bible Translation Center

P.O. Box 820648

Fort Worth, Texas 76182, USA

Telephone: 1-817-595-1664

Toll-Free in US: 1-888-54-BIBLE

E-mail: info@wbtc.com

WBTC's web site – World Bible Translation Center's web site: <http://www.wbtc.org>

Order online – To order a copy of our texts online, go to: <http://www.wbtc.org>

Current license agreement – This license is subject to change without notice. The current license can be found at: <http://www.wbtc.org/downloads/biblelicense.htm>

Trouble viewing this file – If the text in this document does not display correctly, use Adobe Acrobat Reader 5.0 or higher. Download Adobe Acrobat Reader from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/readstep2.html>

Viewing Chinese or Korean PDFs – To view the Chinese or Korean PDFs, it may be necessary to download the Chinese Simplified or Korean font pack from Adobe. Download the font packs from: <http://www.adobe.com/products/acrobat/acrrasianfontpack.html>